

Адыгэ макъ

№196 (19457)

2009-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

ЧЪЭПЫОГЪУМ и 2

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Хэдзынхэм афэгъэхьыгъэ зэлуклэгъу

Тыгуасэ, Ионыгъом и 1-м, Адыгэ Республикэм и Президент икабинет ригъэблэгъагъ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Хьут Юрэ. Зэлуклэгъум джащ фэдэу хэлэжъагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат.

Мы илъэсым чъэпыогъум и 11-м Адыгэ Республикэм шыкIошт хэдзынхэм ятегушIэн ары зэлуклэгъур зыфэгъэхьыгъагъэр. Мы мафэм муниципальнэ образованиитIумэ —

«Адыгэкъалэрэ» «Яблоновскэ къэлэ псэупIэмрэ» яадминистрაციехэм япашэхэр зэрэхадзыштхэр шыгуу къэтэгъэкIыжы. Джащ фэдэу муниципальнэ образованиеу «Яблоновскэ

къэлэ псэупIэм» идепутатхэр хадзыштхы, муниципальнэ образованиипIымэ — «Тэхьутэ-мыкьое районым», «Тэхьутэ-мыкьое къоджэ псэупIэм», «Тульскэ къэлэ псэупIэм», «Ка-

менномостскэ къэлэ псэупIэм» янароднэ депутатхэм я Совет идепутатхэм яхэдзын тедзхэр шыIэштхы.

Республикэм ипашэ Хьут Юрэ рилуагъ хабзэу шыIэм те-

тэу хэдзынхэр дэгъоу рекло-кIынкэ зэрэфаер.

— Шьо пшгъэрылъэу шыуи-Иэр — хабзэр укыуагъэ мыхъоу, рэхьатэу хэдзынхэр зэхэшъу-щэнхэр ары. Адыгеим инеу-щырэ мафэ зыфэдэштхынкIэ цIыф жьугъэхэм шъхьафитэу яшIоигъоныгъэ къагъэлъэгъо-ным мэхъанэшхо иIэу шыт, — хигъэунэфыкIыгъ ТхьакIущынэ Аслъан.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэ Адыгэ Республикэм и Президент къызэрэриIуагъэмкIэ, хэдзынхэр зыщыкIошт муниципальнэ образование пстэуми комиссием изэхэсыгъохэр ащыкIуагъэх. ЧыпIэ ыкIи участкэ хэдзэкIо комиссиехэр зэкIэ хэдзынхэм афэхьазырых. Участкэ хэдзэкIо комиссиехэм хэдзакIохэм яспис-кхэр къалэкIэхьэгъахэх, хэдзынхэр зыщыкIошт пIалгъэр къэсынкIэ мэфищ шыIэу бюл-летеньхэр афагошшхы.

Хьут Юрэ зэрэхигъэунэфы-кIыгъэмкIэ, хэбзэхъумэкIо ор-ганхэм хэдзынхэр зэрищыкIа-гъэм тетэу, щынэгъончэу рекло-кIынкэ къатэфэрэр зэкIэ ашIэшт. Хэдзынхэр пчэ-дыжым сыхьатыр 8-м къы-щегъэжъагъэу пчыхъэм сы-хьатыр 20-м нэс кIоштхы.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкIу Сурэтыр А Гусевым тыри-хыгъ.

Зыныбжэ хэклотагъэхэм афэгушIуагъэх

Чъэпыогъум и 1-р зыныбжэ хэклотагъэхэм я Дунэе маф. Ащ фэгъэхьыгъэ Иофтхьабзэу Адыгеим шы-зэхашагъэхэм ащыщ зыныбжэ хэ-клотагъэхэм яклубу «Товарищ» зы-фиIоу МыекъуапэкIэ «Шэуджэн къэлэ цыкIум» дэтым зэлуклэгъоу шыкIуагъэр. Ащ кIэщакIо фэхьугъ Урысые Федерацием ПенсиейэмкIэ ифонд и Къутамэу АР-м шы-Iэм ипашэу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Къулэ Аскэрбий.

Иофтхьабзэм пшгъэрылъ шъхьаIэу илагъэр непэрэ мафэхэм яхьулэу пен-сиехэм ятынкIэ законодательствэм зэхьокIыныгъэу фэхьугъэхэр ыкIи ащ программалэу къыхъагъэхэр зы-ныбжэ хэклотэгъэ цыфхэм къагуры-гъэлогъэныр ары. ЗэлукIэм упчIэу къышцатгъэхэм яджэуапхэр къара-тыжыгъэх Урысые Федерацием и Пенсионнэ фонд и Къутамэу АР-м шыIэм ипашэ игуадзэу Мамый Ри-мэрэ отделым ипашэу Нэлля Люб-ченкэмрэ.

ЗэлукIэм къырагъэблэгъагъэхэм ахэтыгъэх социальнэ-экономикэ ыкIи культурэм альэныкIокIэ Адыге-им икъэлэ шъхьаIэ хэхьоныгъэхэр ышIынхэм зилахьышIу хэзышIыхъ-гъэ ветеранхэр. Илъэс пчъагъэ хьу-гъэу зэдэпсэурэ зэшъхэгъусэхэу Анатолий ыкIи Раиса Киселевхэр, Константин ыкIи Валентина Михай-ленкхэр, Григорий ыкIи Людмила Пинчукхэр, нэмыкIхэри.

Зыныбжэ хэклотагъэхэм яклубу «Товарищ» зыфиIорэм ипашэу Ольга Флярковская къызэриIуагъэмкIэ, социальнэ фэлэ-фашIэхэр цыфхэм языгъэгъотырэ гупчэу Мыекъуапэ дэтым епхыгъэу ахэм Иоф ашIэ. Клу-бым илъэс 15 хьугъэу Иоф ешIэ. Мыщ ИофшIэным иветеранхэр, сэжъатныгъэ зилэхэр, тылым Иоф шызышIагъэхэр, заом илъэхъан гъэрэу аубытыгъа-гъэхэр арых нахьыбэу къахьохэрэр. Аныбжэ зэрэхэклотагъэм емылты-тыгъэу, ахэм яухьатэ чэфэу зрагъэ-кIоштхы ренэу пылтых.

ДАУТЭ Анжел.

МЭКЪЭГЪЭИУ

2010-рэ ИЛЪЭСЫМ
ИАПЭРЭ МЭЗИХ
ГЪЭЗЕТКIЭТХЭГЪУР
МАКIО

Ныбджэгъу лъапIэхэр! «Адыгэ макъэм» иредакциерэ федеральнэ по-чтэ зэпхыныгъэхэм якыутаму Адыгэ Республикэм шыIэм и ГъэlorышIапIэрэ «ГЪЭЗЕТКIЭТХАКIОХЭМ ЯМЭФИПШI» чъэпыогъум и 15-м къы-щегъэжъагъэу чъэпыогъум и 25-м нэс зэхашагъэ. Мы мэфишIым къыкIоцI «Адыгэ макъэр» СОМЭ 307-рэ ЧАПЫЧ 08-кIэ почтэм игъэзеткIэтха-пIэхэм къашишъутхыкIын шъулгъэкIышт. Нэужым мэзи хэклотагъэр СОМЭ 383-рэ ЧАПЫЧ 88-м теуцожьышт.

Альтернативнэ кIэтхакIэу «Адыгэ макъэм» иредакцие Теуцожь ыкIи Красногвардейскэ районхэм ашызэхышIагъэм зэхьокIыныгъэ фэтшIырэр — мэзи хэклотагъэр сомэ 200-у къэнэжы.

ШьукIатх
лъэпкъ гъэзетым!

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Общественнэ Иофшэным чанэу зэрэхэлажьэрэм, Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ашысэурэ цыфхэм къошныгъэ зэпхыныгъэу азыфагу илгыр гъэпытэгъэным илахь зэрэхышхыэрэм ыкIи къыткIэхуэхьэрэр патриотхэу плугъэнхэм иоф зэрэхэлажьэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшшоагъ **заом, Иофшэным, Уэшыгъэ КIуачIэхэм ыкIи хэбзэ-ухъумэкIо органхэм яветеранхэм (пенсионерхэм, сэкъатныгъэ зигъэхэм) я Краснодар край общественнэ организации иветеранхэм я Совет.**

Общественнэ Иофшэным чанэу зэрэхэлажьэрэм, Адыгеимрэ Абхазымрэ ащыпсэурэ цыфхэм къошныгъэ зэпхыныгъэу азыфагу илгыр гъэпытэгъэным илахь зэрэхышхыэрэм ыкIи къыткIэхуэхьэрэр патриотхэу плугъэнхэм иоф зэрэхэлажьэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшшоагъ **Абхаз РеспубликэмкIэ заом, Иофшэным, Уэшыгъэ КIуачIэхэм ыкIи хэбзэухъумэкIо органхэм яветеранхэм (пенсионерхэм, сэкъатныгъэ зигъэхэм) яобщественнэ организации иветеранхэм я Совет.**

Илъэсыбэ хуыгъэу гуетыныгъэ фырилэу Иоф зэришIэрэм, цыфхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэн ыкIи хабзэм игъэпытэн ышхыкIэ илахьышхо зэрэхышхыэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытху тхылъ фагъэшшоагъ **ХъазычыкIо Нэфсэт Аскэрбый ыпхъум, Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Суд и Тхьаматэ.**

Гъэстыныпхъэ шхъуантIэм ехылагъ

Нахьыбэрэ къатырэ упчIэхэм яджэуапхэр

Унэхэр гъэфэбэгъэнхэм зыфежыхэрэ пIалъэр къэсынIэ бэп къэ-нсыгыгъэр. Ащ ипэгъокIэу газым игъэфедэн щынэгъончъэу гъэ-псыгъэным ехылагъэу месячник зэхышхыгъэу, ООО-у «Адыгрегион-газым» гъэстыныпхъэ шхъуантIэм игъэфедэн щынэгъончъэу гъэпсы-гъэным ехылагъэу шапхъэхэм гъэзетхэр къызфигъэфедэхэзэ цыфхэр ащегъэгъуазэх. Арэу цыт нахь мышIэми, якоммунальнэ-бытовой фэныкIоньыгъэхэм апае газыр зэралэлагъэхьэрэ Шапхъэ-хэм, Урысые Федерацием и Правительствэ 2008-рэ илъэсым бэдзэ-огъум и 21-м номерэу 549-р зытетэу ышIыгъэ унашъом газым ыуасэ зэрэтырэ шыкIэу ыгъэнэфагъэм ехылагъэу упчIэхэр газым игъэфедакIохэм мымакIэу къатых. Ахэр зэфэтхысыжыхэзэ, нахьы-бэрэ зэхэтхырэ упчIэхэм яджэуапхэм мы тхыгъэмкIэ гъэзетеджэ-хэр ащытэгъэгъуазэх.

— Газэу бгъэстыгъэр зыфэдизыр къэзылгытэрэ прибор огъэфедэмэ, мазэ къэс газыпкIэр нтын фая?

— Приборыр агъэфедэми, амыгъэ-федэрэми газыпкIэр мазэ къэс атын фае. БгъуитIум зэзэгъыныгъэу зэдашы-гъэм нэмыкI шапхъэхэр ымыгъэнафэ-хэмэ, мазэу икIыгъэм газэу цыфым ыгъэстыгъэм ыуасэ къыкIэлъыкIорэ мазэм ия 10-рэ мафэ нахь класэ мы-хуыгъэу гъэстыныпхэр къыфэзытIуп-щырэм Iэкигъэхьаныр шэпхэ шхьалэу цыт. ГазыпкIэр абонентым ыты зыху-кIэ счетчикым кыридагъэр зыфэ-дизыр уасэр зэритырэ тхылыпIэм ри-тхэн фае.

— Счетчикым къыгъэлъэгъуагъэр абонентым игъом ехулIэу ымыты-гъэмэ, сьдзуцтэу газыпкIэр къыфа-лытэра?

— Урысые Федерацием и Прави-тельствэ 2008-рэ илъэсым бэдзэогъум и 21-м номерэу 549-р зытетэу ышIы-гъэ унашъом «Цыфхэм якоммуналь-нэ-бытовой Иофыгъохэм апае газыр зэ-ралэлагъэхьэрэ шыкIэм ехылагъэ» зыфиIорэм ия 31-рэ пункт зэригъэна-фэрэмкIэ, икIыгъэ мазэм ыгъэстыгъэ газэу счетчикым къыгъэлъэгъуагъэм ыуасэ къыкIэлъыкIогъэ мазэм ия 10-рэ мафэ ехулIэу гъэстыныпхэр къы-фэзытIупщыгъэм римытыгъэмэ, а ма-зэмерэ къыкIэлъыкIогъэ пIалъэм счет-чикым къыгъэлъэгъуагъэр заригъэлъэ-гъугъэ мафэмрэ къакоцI ыгъэстыгъэм ыуасэ нэбгырэ тельгытэ шапхъэхэм ате-гъэпсыкIыгъэу къыфалытэ. Ау зэкIэ унагъом исхэр зы мазэм ехурэ пIалъэм зэрэдэмысытхэм ыпкIэ кыкIэу счет-чикым къыгъэлъэгъогъэ пчъагъэхэр газыр къыфэзытIупщырэм зэралэклимы-гъэхьаштхэм ехылагъэу къэбар нахь пасэу абонентым алыгъэлъэсыгъагъэмэ, газыпкIэм икIэлъытэнкIэ зыцIэ къет-логъэ пунктым ыгъэнэфэрэ шапхъэр агъэфедэрэп.

— Нормативым тегъэпсыкIыгъэу

къыфалытэгъэ чIыфэхэр абонен-тым ытыжыгъэхэмэ, счетчикым къыгъэлъэгъуагъэм тегъэпсыкIыгъэу газыпкIэр тыгъэным сьдзуцтэу те-хьажышхытэ?

— Приборым къыгъэлъагъорэм тегъэпсыкIыгъэу газэу ыгъэстыгъэм ыуасэ тыгъэным абонентыр зытхы-жырэр газыр къыфэзытIупщырэ орга-низацием иллыкIо ригъэблагъи приборым къыгъэлъэгъуагъэр зиушIэжIугъэ мафэм ыужырэ мафэр ары. Ащ ехы-лэгъэ заявкэ араты ООО-у «Адыгре-гионгазым» иабонент участкхэу рай-онхэм ащылэхэм. Приборым къыгъэлъэ-гъуагъэм тегъэпсыкIыгъэу газыпкIэр тыгъэным абонентыр зытхыжыгъэр мазэм икIыхыгъэу темыфагъэмэ, ащ ыпкIэ блэкIыгъэ мафэхэм ательгытэгъэ газыр нормативыр агъэфедэзэ мэфэ пчъагъэм тельгытагъэу къыфалытэ.

— Газэу ыгъэфедэгъэм щыцI Га-хьым ыуасэ абонентым ытын ылъэ-кIышхытэ?

— ЫлъэкIышхытэп. Газыр алэклэгъэ-хьагъэнымкIэ Шапхъэхэм яя 21-рэ пункт зэригъэнафэрэмкIэ, абонентым зэкIэ газэу ыгъэстыгъэм ыуасэ ипIа-лъэм ехулIэу ытын фае.

— Унэр гъэфэбэгъэным пае шап-хъэхэр хэти зыухэсыгъэхэр ыкIи сы-дзуцтэу ахэр агъэфедэхэра?

— Урысые Федерацием и Унэ ко-декс ия 157-рэ статья зэригъэнафэрэм-кIэ, коммунальнэ фэло-фашIэхэмкIэ нор-мативхэр субъектхэм якъэралыгъо хэ-бзэ органхэм ауэхсых. ГушыIэм пае, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2007-рэ илъэсым чъэпыогъум и 23-м ыштагъ номерэу 182-р зытет унашъоу «Газэу агъэстыгъэр къэзы-лытэрэ прибор зымылэхэм апае газыр гъэфедэгъэнымкIэ нормативхэм яхы-лагъэ» зыфиIорэр. А унашъом тегъэ-псыкIыгъэу 2008-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу унэхэр гъэ-фэбэгъэнхэм пае гурытымкIэ илъэсым

А.А. Хъащырым регъэблагъэх

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ ФедерациемкIэ и Совет хэтэу А.А. Хъащырым партией «Единая Россия» зыфиIорэм и Тхьаматэу В.В. Путиным и Общественнэ приемнэ 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 2-м сыхьатыр 10-м къыше-гъэжыгъэу цыфхэр регъэблагъэх. Чы-пIэу шыуэжIолIэщтыр: Адыгэ Республи-кэр, къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрь-скэр, 4.

2009-рэ илъэсым шэкIогъум и 10-м нэс пэшIорыгъэшъэу зыжыгъэтхын шыуэ-кIышхыт, упчIэхэр шыуиIэхэ хъумэ, мы телефонхэмкIэ шыуафытеу: ЧСФ-м ипри-емнэу п. Яблоновскэм шыIэм — (887771) 98-0-99; Москва, Федерацием и Совет — (495) 986-64-40; къ. Мые-къуапэ — (88772) 52-52-50. (www.khas-hiraa.ru).

АДАГЪО Юр Рэмэзан ыкIор

2009-рэ илъэсым Ионыгъом и 25-м Адагъо Юр Рэмэзан ыкIом идунай ыхъожыгъ.

Ю.Р. Адагъор 1939-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 1-м къэхьугъ. ЦыкIугъэ ятэ имыIэжыгъэу къызэнэм. Ежыррэ ышнахыкIэрэ янэ ыплугъэх.

1956-рэ илъэсым Улэпэ гурыт еджа-пIэр къызеухым, Юрэ Улэпэ МТС-м итокару Иофшэныр ригъэжыагъ. 1957-рэ илъэсым Кубанскэ мэкъумэщ институтым чIэхьагъ, 1962-рэ илъэ-сым ащ инженер факультет къыу-хыгъ ыкIи Джэджэ районым ит сов-хозэу «Трудым» инженер шхьалэу агъако. КъыкIэлъыкIогъэ илъэсхэм Ю.Р. Адагъом Мыекъопэ чэтэхэ сов-хозым иинженер шхьалэу, субтропи-ческэ культурэхэмкIэ ыкIи щаймкIэ Всесоюзнэ институтым и Адыгэ къу-тамэ идиректорэу, мэкъу-мэщымкIэ хэку гъэIорышIапIэм ипашэ игуадзэу, Къэбэртэе-Бэлъкъарым ипредприятие зауIэмэ ялэшхьэтэгъу, Адыгэ Респуб-ликэм экономикэмкIэ иминистрэ игуа-дзэу, Къыблэ федеральнэ шьолъы-рым и Ассоциациеу «Темыр Кавка-зыр» зыфиIорэм игъэцкIэкIо коми-тет иуполномоченнэу Иоф ышIагъ.

Тыдэ щылэжыагъэми Юрэ Иоф хэшIыкIышхо зэрэфыриIэр къыхэщэу ипшгъэрылхэр дэгъоу ыгъэцкIэщты-гъэх, производствэмкIэ нахь шыагъэ къэзытын зылъэкIышхыт лъэныкIо горэ-хэм алыхьышхыгъэ, ИофшэнымкIэ анахь мэхьанэшхо зилэр къыгъотын ылъэкIышхыгъэ.

Ю.Р. Адагъор ныбджэгъу шып-къэу, Иоф зыдишIэхэрэм, цыфэу зы-хэтхэм шхьэкIэфэшхо къыфашIэу щытыгъ.

Юрэ ныбжыкIэхэм ренэу кIэгъэ-къонэу ялагъ, нахьыжыхэм лытэны-гъэ ин афишIышхыгъэ, литературэр, музыкэр, спортыр икIэсагъэх.

Адагъо Юр Рэмэзан ыкIом иуна-гъо, илахьылхэм ыкIи игупсэхэм тафэ-тхьаусыхэ.

А.К. ТхьакIушын, М.Къ. Къум-пIыл, А.Г. Иванов, Р.Хь. Хъа-джэбыекъу, А.И. Пиценко, А.А. Джарым, К.К. Дзыбэ, Д.З. Долэ, М.Р. Къуданкъу, Р.Хь. Пэнэшъу, Б.Хь. Къатмэс, А.Къ. Матыгъэ, Ю.Н. Петров, Ф.П. БжыашIо, К.Къ. Хъутыжы, Р.А. Шхьэла-хьу, Р.М. ХьакIэцIыкIу.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ те-атрэ иофышIэхэр гуэхьышхо ащы-хъоу фэтхьаусыхэх Адыгэ Респуб-ликэм и Къэралыгъо филармоние игенеральнэ директорэу Хьот Заур ЦыкIужые ыкIом ышыпху иду-най зэрихъожыгъэм фэшI.

ООО-у «Адыгрегионгазым»
ипресс-къулыкIу.

КОЩХЪЭБЛЭ РАЙОНЫМ ИНЕПЭРЭ ЩЫПАКИ

Ягъэхъагъэхэм уагъэгъушхо

КИАРЭ
Фатим,
«Адыгэ
макъэм»
ижурналист.

Щыгъэ цыфхэр пэщэ Иэнатлэм лутхэу ежъ ашъхъэ нахь чыжъэ мыплъэхэу. Ахэм зыкӀи ащыщэп Кошхъэблэ район администрацием ипашэу Тхьаркъохъо Налбый. «Илофшлэн Тхьэм кыфигъэхъу» зыфалорэ цыфхэм ар ащыщ. Ыгуи ыпси етыгъэу районэу зипащэм щыпсэурэ цыфхэр зэригъэрэзэщтхэм, ишугагъэ зэраригъэкӀыштым ар ыуж ит. Тхьамафэ къэс, мэфэ хъахыгъэ илэу, цыфхэм ащ зыфагъэзээн алъэкӀы. Сыд фэдэрэ лъэлэу ялэу екӀоллагъэхэм, джэуапынчъэу зи кылуигъэкӀыжырэп, зэкӀэми екӀоллэкӀэ тэрэххэр къафегъотых. Ыгуагъэм епцӀыжырэп. Ащ пае районым ис цыфхэр лъэхъу фэразэх, шъхъэкӀэфэныгъэхуи кыфашлы. Налбый илофшлэкӀэ, щытхъоу пылър къэптхын хъумэ, нэкӀубгъо пчъагъэ ыубытыщт. Ау арэп сэ непэ мурадэу силэр. Сыд фэдэрэ пэрыохъу къафэхъу-ми, Кошхъэблэ районыр анахь пэрытхэм ащыщэу Налбый ылыгъын зэрилъэкӀырэ, мы илъэсым имэзибгъоу пыкӀыгъэм районым изыт зыфэ-дагъэр ары тизэдэгъушхыгъэу зыфэгъэхьыгъэр.

Кошхъэблэ районым бюджет къэлуаплэ-хэмкӀэ мы аужырэ илъэс зылуэм апэрэ чы-пӀэр ылыгъыгъэ кырэклӀэ. Ау мы илъэсэу тызыхъэтым финанс кризисэу дунаир зэ-лзызыубытыгъэр тиреспубликы кызырэ-лзылэсыгъэм кыхъэкӀэу экономикэм ылы-ныкӀыкӀэ ащ пэрыохъу кызыдыхыгъэ-гъэх. Арэу щытми, пашэм ыгу ыгъэкӀоды-рэп, хъкӀыпӀэхэм алъэхъу, зипӀэщэ районыр нахьышӀум ылыныкӀыкӀэ кызырахыгъэ-щытхыгъэм пылър.

— ШыпкӀэр пӀоштмэ, кризисым иягъэ лъэхъу кытэкӀыгъэ, — ело Тхьаркъохъо Налбый. — Район бюджетым анахь къэкӀоллэ инхъу промышлэннэ предпри-ятихэм ащыщхъу ЗАО «Мыгъучыпщый псэолапхъэхэм я Кошхъэблэ комбинат», ОАО-у «Адыгянеруд» зыфилохэрэм эконо-микэм ылыныкӀыкӀэ гъэхъэгъэшлэхэр ашӀыкӀэ, илъэситфым кӀехъыгъэу Иоф ашӀэ. Ау кризисым ыпкӀэ кыкӀыкӀэ мы-хэм кыдагъэкӀырэ продукцием ипчъагъэ зэхалпӀэу кышыкӀагъэ. 2009-рэ илъэсым имэзи 8 пштэмэ, промышлэннэ предпри-ятихэм кыдагъэкӀырэ продукциер пла-нэу агъэнэфэгъагъэм ипроцент 90-кӀэ гъэцӀагъэ хъугъэ, сомэ миллион 226,6-рэ аосэ продукцие кыдагъэкӀыгъэ. 2008-рэ илъэсым егъэпшагъэм ар сомэ мил-лион 33,3-кӀэ нахь макӀ. Ащ нэмыкӀэу бюд-жетым фэдэ кыхъэу гъэцӀагъэ хуным-кӀэ комиссие зэхатхы, фэдэкъэкӀуаплэу щылэхэм тыздэгъушысагъ ыкӀи унашъо тшыгъэ предприятиехэм анэмыкӀэу, къод-жэ псэупӀэхэм чыгуымкӀэ ыкӀи мыкошы-рэ мылӀыкӀыкӀэ хъахъулахыгъэр шӀокӀ имы-лэу кызырэдгъэтын тлӀэкӀышӀт шӀыкӀэхэм. КӀэууххэм кызырагъэлыгъэуагъэмкӀэ, мы илъэсым илоныгъо мазэ ехъулэу къоджэ псэупӀэхэм кватерфэрэ проценти 170-кӀэ гъэцӀагъэ хъугъэ. ГъэреклӀэ мыщ фэдэ иуахъгъэ егъэпшагъэмэ, бгъу псэури кы-зылзызыубытыгъэр район бюджетым кы-хъэгъэ ахъщэр мыгъэ сомэ миллиони 4-рэ мин 388-кӀэ нахьыбэ хъугъэ. Къоджэ псэу-пӀэхэм абыдджет кыхъагъэр сомэ милли-они 4-рэ мин 794-кӀэ нахьыбэ блэкӀыгъэ илъэсым нахьы.

ЗэкӀэмкӀи районым мылӀыку Иэпылэгъоу хабзэм сомэ миллион 90-рэ кыфетлупшы. Бгъу псэури кызылзызыубытыгъэр район бюджетыр сомэ миллион 47-м кӀахъэ. Рай-оным полномочиюу кыратыгъэхэр кы-дыхъалытагъэмэ, бюджетыр сомэ мил-лион 300 фэдиз мэхъу.

— Ахъщэ Иофым ылыныкӀыкӀэ мы илъэсыр тэркӀэ кӀын, — ело Налбый. — Арэу щытми, нахьышӀум тыщэгъуы. Зэ-кӀэри щыгуагъэ чыдагъэмэр гъэстыны-пхъэ шъуантӀэмэр кычӀэщыгъэнхэмкӀэ ООО-у «Югтазнерджи» зыфилохэм икыу-тамэ Кошхъэблэ зэрэагъэпсыгъэр. Рай-оным исоциальнэ-экономикэ изытет зыкӀегъэлэтыгъэнымкӀэ мы предприяти-ем ишӀогъэхъо къэкӀо. Гъэстыныпхъэ шъхъуантӀэр цыфхэм алъыгъэлэсыгъэным пае мы фирмэм изэхъэщӀо британскэ компание сомэ миллион пчъагъэу тизко-номикэ кыхылыгъагъэр егъэжъэпӀэшлоу пльытгъэн пльэкӀышӀт. Джыдэдэм кычӀэ-щыпӀишӀлэу агъэнэфэгъэмэ гъэкӀэжыны-гъэцӀэкӀэжынышхохэр ашӀэкӀох. Илъэсэу кыхыаштым ижъоныгъокӀэ-мэкъуогъу мазэхэм предприятием илофшлэн ригъэ-жъэщт. Мы фирмэм иинвестициехэм яшӀуагъэкӀэ Кошхъэблэ районым иэконо-микэ сомэ миллион 475-рэ кыфэкӀуагъ. Республикэр пштэмэ, мы кыгъэлэбгъон-хэмкӀэ я 3-рэ чыпӀэу тыщыт. Ащ нэмы-кӀэу бэмышӀлэу Шъагъэ щыкӀогъэ инвести-

ционнэ форумым тирайонкӀэ ты-хъэлэжыгъэ. Кошхъэблэ районым МВт 26,19-рэ фэдиз кӀуачӀэ зилӀшт теплӀоэлектростанциеу кыдытэ-джэштм ыкӀи голландие техно-логием тегъэпсыхъагъэу Кошхъэ-блэ районым шашӀышт гъэфэ-бӀпӀэ комплексэу гектари 7 фэдиз зэлызыубытыгъэу сомэ миллиар-ди 2-м ехъу зытефэшт зэзэгъы-ныгъэхэм такӀэхъагъ. «Кошхъаблэ-энергогаз» зыцӀшт предприяти-ем ишӀын мы илъэсым ичъэпыо-гъу мазэ рагъэжъэщт. Электро-энергием кӀуачӀэу мегаватт мин 50 фэдиз кытышӀт. «Мыщ ыкӀуа-чӀэ ба, хъауым макӀа» плӀоу укыкӀэупчӀэ-мэ — бэ. Сыда пӀомэ Кошхъэблэ районым итеплӀоэлектростанцие непэ анахьбэмэ мегаватт мин 15 кытыгъэр. Ар кыдагы-ти, голландие технологием тегъэпсыхъагъэу гъэфэбӀпӀэ комплексым хътэрыкӀхэр кышӀагъэкӀынкхъу рахъухъагъ. Мы едгъэ-жъэгъэ Иофыр кыдыдхъумэ, тирайон про-мышленностым ылыныкӀыкӀэ анахь пэ-рытхэм ащыщ зэрэхъуштым сицхыгъэ телъ. Ащ нэмыкӀэу ИофшлэпӀэ чыпӀэхэр нахьы-бэу щылэхъэ хъушӀт, ащ тегъэгъушӀо. Джаш фэдэу сэгъугъэ мы электрӀоэнергием зыгъэ-фэдэ зышӀоигъохэр кызырэхъэкӀышӀтхэр. Сыда пӀомэ мы теплӀоэлектростанциеу агъэпсыштым кытышӀт энергием ыуасэ процент 25-кӀэ нахь мэкӀэшт, «Кубаньэнер-го» зыфилохэм нахьы. АрышӀ, фабрикэ-хэр, заводхэр, элеваторхэр мыщ шӀагъэ-псыхэмэ бӀкӀэ нахь пыугъэу къафекӀушӀт. ТэркӀэ ащ мэхъаншӀо ил.

Кошхъэблэ районым иадминистрацие ипашэ кызырӀуагъэмкӀэ, мэкъу-мэщым ылыныкӀыкӀэу зыгъэгъушхон пльэкӀышӀт гъэцӀагъэхэр ялэх. Бжыкхъэс лъэжыгъэу ка-хыжыжыгъэмкӀэ республикэм апэрэ чы-пӀэр шалыгъ. Валовэ производствэм ылы-ныкӀыкӀэ бжыкхъэс лъэжыгъэу Иоахыжы-гъэр тонн мин 77-м кӀехъу. Джырэ уахъ-тэ тыгъэгъазэм илухыжыны макӀо. Джаш фэдэу бжыкхъасэхэр зыхалгъэхъшӀтхэр агъэ-хъазырых. Мыгъэ зэкӀэмкӀи чыгу гектар мин 2,5-рэ агъэфедэшт. Ащ нэмыкӀэу гек-тар мин 19-м бжыкхъасэхэр шапхышӀтых.

Цыфхэм псэупӀэхэр ягъэгъотыгъэнхэм фэгъэхыгъэ проектм хъхъэ «Къуаджэхэм адэс унэгъо ныбжыкӀэхэм ыкӀи специа-лист ныбжыкӀэхэм псэупӀэхэр ягъэгъоты-гъэныр» зыфилохэр. ТиреспубликӀэ анахь шӀуагъэ кыхъэу мы программэр гъэцӀагъэ зыщыхъурэр Кошхъэблэ рай-оныр ары. Мы программэр зыщылэм кы-шыублагъэу районым шӀыщ унэгъо ныбжыкӀэ 90-мэ субсидиехэр аратыгъэх. Мы илъэсым унэгъо 25-мэ псэупӀэхэр ара-гъэгъотыгъэх. Кошхъэблэ районым иадми-нистрацие ипашэу Тхьаркъохъо Налбый унэгъо ныбжыкӀэхэм псэупӀэхэр агъотын-хэмкӀэ ишӀогъэхъо арегъэкӀы. Мы проек-тыр заштагъэр илъэсипӀэ хъугъэшт, Кош-хъэблэ район администрацием ипашэ шӀэн шӀагъэ фэхъугъэу торжественнэу унэгъо ныбжыкӀэхэм унэ сертификатхэр араты-жыых. Мыщ джэжым кыхъэбгъэщын пльэкӀышӀтыр Кошхъэблэ районым ис ныбжыкӀэхэм нэмыкӀхэм ащыпсэухэрэм афэмьдэу якъоджэ псэупӀэхэр кызыра-мфэмьдэхэр ары. Ар шӀукӀэ зыфӀпльэ-гъушӀтыр район администрацием ипашэ ары. Сыда пӀомэ ашӀхэр эджапӀэр къэ-зыухыгъэ ныбжыкӀэхэм нахьыбэу райо-ным кызыраригъэгъэзжышӀтым ар пылър. Районым хъхъоныгъэхэр ышӀынымкӀэ ныбжыкӀэ специалистхэм бэ зрялтыгы-

гъэр кыгурылӀозэ ыкӀи ныбжыкӀэхэр кыгъэгъушӀхъэ ИофшлэпӀэ чыпӀэхэр, псэу-пӀэхэр арегъэгъотых. НыбжыкӀэхэм Кош-хъэблэ районым ипашэ шъхъэкӀэфэныгъэ-шхо фашлы, цыхъэу афишӀыгъэр дэх имы-лэу зэрагъэкӀэшттым, районым ыцӀэ да-хӀкӀэ зэрагъэгъоштым пылър.

Гъэсэныгъэм ылыныкӀыкӀэ узэры-гушхон пльэкӀышӀт гъэхъагъэхэр тилэх, — ело Налбый. — Гушылэм пае, илъэсипӀэ хъугъэу предметхэмкӀэ зэхашӀэр олимпи-адэхэм текӀоныгъэр кышӀыдзыхыгъэхэм япчъагъэкӀэ республикэм ятӀонэрэ чыпӀэр цытӀыгъэ, Мыекъуапэ тапэ ит. Мы илъэ-сым КӀэрэщэ Тембот ыцӀэкӀэ дгъэзфэгъэ стипендиюу сомэ мин 3 зырыгъэ хъуэрэ сту-дент 57-мэ яттыгъэ. Джаш фэдэу джыр-благъэ кӀэлэцӀыкӀу ылыгъыпӀэхэм азыфагу щыкӀогъэ республикэ зэнэкъокъым Кош-хъэблэ дэт кӀэлэцӀыкӀу ылыгъыпӀэм икӀэлэ-плӀоу Бзэсэжэ Зурьет анахь ИпӀэлэсуу кы-шыахъагъыгъэ ыкӀи апэрэ чыпӀэр кыфа-гъэщышагъэ. ЯщӀнэрэ чыпӀэр Натырбые кӀэлэцӀыкӀу ылыгъыпӀэм икӀэлэплӀоу Евгения Кравченкэм кыхыгъэ. КъӀогъэнэ фае мы аужырэ илъэсипӀышым кыкӀоцӀ районым ит кӀэлэцӀыкӀу ылыгъыпӀэхэм япчъагъэ хъ-тымгъэхъуагъэм зэрэхъэтымгъэкӀыгъэр.

Финанс кризисэу дунаир зэлызыубы-тыгъэм цыфхэм гумэкӀыгъуагъэ кыфа-хыгъэ. Иофыгъоу кызуцӀхэр зэшӀо-гъэнхэмкӀэ районым ипашэ ышӀэрэр ма-кӀэп. Арэу щытми, непэрэ мафэм ехъулэу Иоф зымышӀлэхъу учетым хътхэм япчъа-гъэ нэгъырэ 691-рэ мэхъу. ЖъоныгъуакӀэм ар проценти 6-м кӀахъэщыгъэмэ, непэрэ мафэм ехъулэу учетым хътхэр проценти 4,6-м нэсэу кырагъэлыхын алъэкӀыгъэ. Цыфым ежъ-ежырэу Иофшлэн кызы-фигъотыжынышым епхыгъэ программэм ха-хъэу мыгъэ нэгъырэ 50 фэдизмэ сомэ мин 58,8-рэ зырыз аратыгъах. Илъэсым ыкӀэм нэс джыри учетым хът нэгъыри 150-мэ мыщ фэдэ ахъщэ Иэпылэгъу аратынэу цыт. Тхьаркъохъо Налбый зэрилыгъэрэм-кӀэ, упсэунэу, улэжъэнэу уфаемэ, мы Иэ-пылэгъур хъткӀи егъэжъэпӀэшлэу хъун фае. Республикэм ирайонхэр пштэхэмэ, мыщ фэдэ ахъщэ Иэпылэгъур анахьыбэу зы-шарагыгъэр Кошхъэблэ районыр ары.

Кошхъэблэ районым сымэджэщэ 2 шӀэ-лажъэ. Ахэр Кошхъэблэ ыкӀи Элит адэтхэр арых. Непэ мыхэм яшыкӀагъэр зэкӀэ зэ-рагъотылӀэжыгъэ Иоф ашӀэ. Ащ нэмыкӀэу амбулаториюу 5 ыкӀи фельдшер-аккушер пунктэу 12 районым итых. Анахь гу-мэкӀыгъоу районым илэхэм ащыщ мы лъэныкӀомкӀэ ныбжыкӀэ кадрэхэр зэра-фимыкӀухэрэр. Арэу щытми, мыгъэ врач сэнхъагъым рылъэжъэнхъу нэгъыритӀу рай-оным кыагъэзжыгъэшт, ар шӀукӀэ афэ-плъэгъунэу цыт. Мыхэм афӀдэхэм фэгъэ-кӀотэныгъэхэр пащэм афешӀых, чэзыум хэмытхъу зычӀэсышт унэхэр къафещӀых

ыкӀи сыд фэдэрэ лъэныкӀыкӀи инэплъэгъу ригъэкӀыхэрэп.

Культурэм ылыныкӀыкӀи Иофхъэблэ макӀэп районым шызэшӀуахырэ. Ахэм зэу ащыщ Кошхъэблэ районым ыцӀэ лъа-гъэу зылэтыгъэ, дахӀкӀэ рязыгъэлохъэ ком-позитор цӀэрылоу Тхьабысым Умарэ псауу кытхъэтыгъэмэ мыгъэ ыныжъэ илъэс 90-рэ зэрэхъуштыгъэм фэгъэхыгъэ мэфӀкӀ зэхъышхоу районым щыкӀуагъэр. МэфӀкӀ зэхъышхоу анахь лъэгӀпӀэ инхэм агетгъу рагъэ-кӀокӀыгъэ, ащ тиреспубликэ имызагъоу Къыблэ федеральнэ шӀолгырым, ГӀкӀыб кыралыгъохэм кыарыкӀыгъэ хъахӀэхэр бэу къэкӀоллагъэх. Мыщ джэми Кошхъэблэ район администрацием ипашэ щытхъур кыфалэгъугъэ, Иофхъэблэр дахъу зэрэзэ-хашагъэмкӀэ осэшхо кыфашыгъэ.

Пащэр зэрыгушхорэ лъэныкӀохэм ащыщ районым испортсменхэм гъэхъа-гъэу ялэхэм. Илъэс пчъагъэ хъугъэу Кош-хъэблэ районым ифутболистхэр республи-кэ зэнэкъокъухэм ахълажъэх. БлэкӀыгъэ илъэсым район командэн республикэм и Кубок икыдыхын апэрэ чыпӀэр щыубы-тыгъэ. Мыгъэ мыщ фэдэ зэнэкъокъоу зэ-хашагъэм ифинал ихъагъэх. Непэ районым испортсменхэм гъэхъагъэу ялэхэм илахы-шӀу Тхьаркъохъо Налбый зэрэхъалым шӀэ хълэп. Ащ Иэпылэгъоу аритырым ишӀуа-гъэкӀэ ныбжыкӀэхэр спортм пылӀынэхэ амал ял, ягъэхъагъэхэм осэшхо афӀшӀы-нэу цыт. Пащэм кызырӀуагъэмкӀэ, сам-бмэрэ дзюдомерэ якӀэлэцӀыкӀу спорт еджа-пӀэ ишӀын кыхыашт илъэсым аухынэу ары. Ащ нэмыкӀэу Кошхъэблэ гурыт еджапӀэу № 1-м шагъэпсыр кӀэлэцӀыкӀу спортплощадкэр аужырэ шапхъэхэм ади-штэу зэтырагъэпсыхъашт.

Сыд фэдиз гъэхъагъэ районым ышӀы-ми, цыфым ишылэныгъэрэ ипсауныгъэ-ррэ анахь лъапӀэ щымылэу Тхьаркъохъо Налбый елтыгъэ.

Непэ тигъогухэм кыатехъухъэрэ хъу-гъэ-шӀагъэхэм цыфыбэ, анахъэу ныб-жыкӀэхэр зэрэхъагъадэрэм, ахэм шъобж-хэр атешагъэхэ зэрэхъурэм лъэхъу тегъэ-мэкӀы, — ело Налбый. — Терроризмэм пэшӀуекӀогъэнымкӀэ АР-м шызэхъашӀгъэ комиссием иаужырэ зэхъыгъоу бэмьшӀу илагъэм мы гумэкӀыгъом ыналэ щытыри-дзагъ АР-м и Президентэу Тхьакулыгъэ Аслъан. Зыпары районым кыакоу тэ тило-фыгъохэр зэшӀуихышӀтхэп, ар зипшӀгыры-лыр тэры — мыщ щыпсэурэ цыфхэр ары. Мы лъэныкӀомкӀэ кызуцӀэр гумэкӀы-гъохэр дэгъэзыжыгъэным фӀшӀ правэу-хъумэкӀо органхэм Иоф адэтӀшӀэ. Гъогуры-кӀоным ишапхъэхэр зыукъохэрэм пшӀэдэ-кыжъэу ахышӀтым нахь пытагъэ хълэу къэкӀоллэнхъу гъогу патруль кыулыкӀым илофшӀлэхэм афӀзгъэпытагъ. Арэу щыт-ми, мыщкӀэ гумэкӀыгъор дэгъэзыжыгъэ хъушӀтэп. Ны-тыхэр, правэухъумэкӀо орган-хэр, обществэр зэготхъу, зыкӀыныгъэ азы-фагу илэу Иоф эдашӀэн фае. Джашыгъум ащ ишӀуагъэ къэкӀошт.

Мы аужырэ илъэсхэм Кошхъэблэ райо-ныр нэрылэгъоу нахь кӀэракӀэ хъугъэ. Унэхэр, шапӀэхэр, нэмыкӀ псэупӀэхэр шӀэ-хъэ анахь лъагъэхэм адиштэу шагъэпсыгъэ. Ахэм анэмыкӀэу лъэныкӀэ зэфӀэшхъаф-хэмкӀэ гъэхъагъэ зышӀыгъэ цыф кызыр-кӀохэм ясурэтхъу район гупчэм итхэм гур кыдадагъэ.

Мыщ фэдэ щысэшӀухэм такышкыры-кӀыгъэ кытӀон тлӀэкӀышӀтыр зы: мэкъу-мэщымкӀэ, промышленностымкӀэ, нэмыкӀ лъэныкӀохэмкӀи Кошхъэблэ районыр ре-нэу анахь пэрытхэм ащыщ. Изетгъэпсы-хъанкӀи, хъхъоныгъэу ышӀыхъэрэмкӀи рес-публикэм инэмыкӀ районхэм кыахъы. Ар шӀукӀэ зыфӀпльэгъунэу щытыр районым пащэу илэр ары. Кошхъэблэ районым иад-министрацие ипашэу Тхьаркъохъо Налбый ирайон ыкӀи цыф кызырӀуагъоу исхэм ящӀыкӀэ-псэукӀэ нахьышӀу шӀыгъэным ренэу фэбанэ. Цыфхэм ар дэгъоу зэхашӀэ ыкӀи зэрэфэрэзхэр кыахъагъэ.

Сурэтм итыр: Тхьаркъохъо Налбый.

КОЩХЪЭБЛЭ РАЙОНЫМ ИНЕПЭРЭ ЩЫПАКІ

Кощхъэблэ районым иадминистрацияе ипашэу Тхаркхъохъо Налбий мы Иофгъом икхъоу зыщигъэгъозагъ ыкӀи ар дэгъукӀэ ылъытагъ. Сыда пӀомэ кычӀащыпӀишӀ уубыруным пае, финанс капитал ин ищыклагъ. Районым исоциальнэ-экономикэ зытет зыкхъегъэзгъэнымкӀэ мы предприятием ишӀогъэшхъо къэкӀонэу щыт.

Джырэблагъэ компаниеу ООО-у «Юггазэнерджи» зыфилорэм районым ИофшӀэнхэр зэрэщылыгъэкӀуатхэрэм зыщыдгъэгъуазэ тшӀоигъоу ащ тышылагъ. Мы фирмэм игенеральнэ директору Михаил Бернштейн игуапэу кытпэгъокӀыгъ ыкӀи ежъ тигъусэу ИофшӀэнхэр зэрэкохэрэр нэрылгъэгъу кытфӀишыгъ. Ащ кызыриуагъэмкӀэ, апэрэ промышленнэ газыр 2008-рэ илъэсым ыкӀэхэм кычӀащыпӀэу щы-

Михаил Бернштейн Советскэ Союзым илъэхъан Кощхъэблэ районым гъэстыныпхъэ шхъуантӀэр кычӀащыпӀэу ипӀэкӀыныу алъытэщыгъ. Ащыгъум районым илэгъо-благъохэм гъэстыныпхъэ шхъуантӀэр кызырӀащырэ скважини 10 фэдиз ащӀагъэпсыгъагъ ыкӀи а кӀэбарыр тикъэралыгъо чыжъэу кыщекӀокӀыгъ. Арэу щытми, гъэстыныпхъэ шхъуантӀэм икычӀащыпӀэу Иофыр нэсыгъэп.

ИлъэсипӀукӀэ узкӀэзӀбэжъэм, джыдэдэм районым щызӀлгъашӀэрэ британскэ компаниеу ООО-у «Юггазэнерджи» зыфилорэм ежъ ишӀоигъоныгъэкӀэ рагъэжъэгъэгъэ проектър ыухыжъынэу рихъухъагъ. Ахэр лицензием икыдӀащыпӀэу щыӀэгъэ зӀнэкъокъум хӀажажъхи, фӀитыныгъэ яӀэ хъугъэ ыкӀи агъэзӀфэгъэгъэ ИофшӀэнхэм афегъагъэх.

Михаил Бернштейн

аукъэбзышт, техническэ серр кызыхахыкӀэ, чӀыгъэ-шӀумрэ конденсатымрэ мэкъумэщ хъызмэтым шагъфедӀнхэ алъэкӀышт. Проектм кызырӀащыпӀэу мэкӀэ, гъэстыныпхъэ шхъуантӀэу кычӀащыпӀэу илъэсым кыкӀоцӀ кубометрэ миллиони 5-м нэсышт.

КызырӀащыпӀэу мэкӀэ, мэхэм анэмыкӀэу предприятиер тиеспубликэ ит псэупӀэхэм гъэстыныпхъэ шхъуантӀэр алъэкӀэгъэхъэгъэным хӀажажъ. Ащ нэмыкӀэу районым социальнэ хӀахъоныгъэхэр ышӀын-

РАЙОНЫМКӀЭ АР ФЕДЭКЪЭКӀУАПӀ

тыгъ, ау трубэхэм язытет уигъэрэзӀнэу зэрэщымытым кыххӀэу, икӀэрыкӀэу нэмыкӀ проект зӀхагъэуцагъ. Ащ дакӀоу трубэхэм гъэцӀкӀэжъынышхӀохэр арашӀылӀэх, икӀэрыкӀэу кӀэхэмкӀэ зӀблахъух. Джырэ лъэхъан ехъулӀэу гъэстыныпхъэ шхъуантӀэр кычӀащыпӀэу скважинитӀу агъэхъазырыгъ. ГъэцӀкӀэжъынхэм

кыныгъоу кыпкӀырым кымылгъаштӀэху, кыфагъэзӀнфэгъэ уахътэм тетхуэ яӀофшӀэн лъагъэкӀуатэ. Мы илъэсым ыкӀэхэм анэс джыри гъэцӀкӀэжъын ИофшӀэнхэр кӀоштых. Къыхъащт илъэсым оборудованикӀэ кырашӀӀӀшт. Ащ инахыбэр ІэкӀыб кыралыгъохэм кырашӀыпӀыгъ. 2010-рэ илъэсым ыкӀэхэм анэс апэрэу

кычӀащыпӀэу гъэстыныпхъэ шхъуантӀэр гъогушхъо (магистраль) техъащт. Арышъ, районымкӀэ ар федэкъэкӀуапӀэу зэрэщытым уехъырэжъышъжъынэу щытӀеп. АпэрэмкӀэ, районым ибюджет хъакъулахъхэр кыхъащтых, ятӀонэрэмкӀэ, ИофшӀэнлэ чӀыпӀэхэр щыӀэхэ хъушт.

Фирмэм ипашэ кызыриуагъэмкӀэ, непэрэ мафэм ехъулӀэу мы проектым сомэ миллиардрэ ныкӀорэ халъхъагъ. ЗӀкӀэмкӀи мыщ ежъ яӀэмэпсымэхэр зыдагыгъэхуэ зӀфэ-шъхъаф компаниимэ ИофшӀэнлэ, ИофшӀакохэм янахыбэр нэмыкӀ чӀыпӀэхэм кырашӀыгъ. Сыда пӀомэ ахэм мы лъэныкъом хӀшыкӀышхъо фыряӀ. КъӀогъэн фае чыдагъэм икычӀащыпӀэу ушӀэтын ИофшӀакохэр зэрэзӀхащӀштхэр. Районым кычӀащыпӀэу гъэстыныпхъэ шхъуантӀэр «серводороднэу» щыт. Арышъ, апэрашӀлэ гъэстыныпхъэр

хэм пӀуагъэхъанэу илъэс къэс сомэ миллиони 4 — 5 афетӀупшы. Ахэм адакӀоу шӀокӀ имыӀэу хъакъулахъыр аты.

Анахъэу тшӀогъэшӀэгъоныгъэр мы фирмэм епхыгъэу «къэлэ цыкӀыкӀэ» заджӀэхэрэ шагу зетегъэпсыхъагъэу тызыдащӀагъэр ары. Къэрэгъулхэр Іутхуэ мы площадкэр къагъэгъунэ. Унэу тызӀрашагъэм ыкӀоцӀ гуӀэтыпӀэу щыт, непэрэ лъэхъаным диштӀэр псэуалгъэхэмкӀэ ар зетегъэпсыхъагъ, оборудование лъапӀэр чӀэт. КызырӀащыпӀэу мэкӀэ, мы зӀкӀэри зыфагъэпсыгъэр мыщ шылажъэхэрэм апай. ШхӀӀлэ зетегъэпсыхъагъэу хътым, яӀофышӀӀэхэр мафэм щӀгъогъогъо шагъащхъ. Ащ нэмыкӀэу медицинэ пунктри, зыщыгӀӀэхэрэ ыкӀи ут зыщытырадзӀрэ блокхэри мыщ хътых.

ГЪЭБЭЖЪУКӀЭ КЪЯТЭЖЪЫХ

Джарым Энвербек.

Кощхъэблэ район администрацием мэкъу-мэщымкӀэ и ГъӀорышӀанлэ ипашэу Джарым Энвербек кызырӀуагъэмкӀэ, мэкъумэщ илъэсыр ыкӀи фӀӀуагъ ыкӀи зӀфӀахысыжъэу ашӀыгъэхэм уагъэрэзӀнэу щыт. Джырэ уахътэ ехъулӀэу тыгъэгъазэм, соем яӀухыжъын районым цырекӀокӀы. Тыгъэгъазэу яӀэр гектар мин 9-м лъӀӀэсы. Ащ цыцӀэу гектар мин 5,5-р Іуахыжъыгъах. Гектар пӀӀчъ центнер 18-м ехъу кыраха. Сое гектар мин фэдиз яӀагъэти, ащ цыцӀэу гектары 150-рэ Іуахыжъыгъ, гектар пӀӀчъ телъытагъэу центнер 19 кырахажъыгъ. Мы уахътэм бжыхъасэр зыхалъхъэщт чӀыгур агъэхъазыры.

— Непэ къӀон хъумэ, ажъоу ыкӀи щыпхъэхуэ чӀыгу гектар мин 34-рэ ыкӀи амылжъэу гектар 300 районым илъ, — къӀуатэ Энвербек. — Ар Дмитриевскэ къоджэ псэупӀэу садхэр кызытенагъэхэр ары. Садхэр зӀхӀкӀыхъагъэхъшъ, уахъхъан плъэкӀырӀеп. Тэ мурадэу тӀӀэр ахэр дгъэкъэбзӀнхъшъ, жьокӀупӀэм хӀдгъэхъажъынхуэ ары. Садыр зытет чӀыгур алъжъынэу цыфхэм афагъыгъ. Гектар 60-м лъыӀэсэу агъэкъэбзӀгъах, джы ар ажъо-нышъ, апхыжъын мурад яӀ. ТӀугуэ илъэсэу кыхъащтым ибжыхъэ нэс зӀкӀэ чӀыгоу

тӀӀэр дгъэфедӀнэу. Ащ нэмыкӀэу джыдэдэм чӀыгухэр бжыхъасэхэм яхӀлхъан фагъэхъазырых. ЧӀыгу гектар мин 4-м ехъу ажъогъах, гектар мин 7-м ехъум чышъхъашъор ащаупкӀӀагъ. Рапсэу гектар 2600-рэ апхынынэу щыт, ащ цыцӀэу гектар 1700-рэ апхынгъах. Мыгъэ бжыхъэсэ лъжыгъэу псӀтӀумкӀи гектар мин 17-м ехъу тилагъ. Лъжыгъэм иӀухыжъынкӀэ зи пӀрыохъу кытфӀэхъугъэп. Гектар пӀӀчъ лъжыгъэу центнер 45-рэ кытхыжъыгъ. Гукау нахъ мышӀэми, мыгъэ ошӀур къехи, лъжыгъэ гектар мин 6-м ехъу тшӀуигъэкӀодыгъ. АР-м и Прави-

тельствэрэ район администрациемрэ чӀыгулжъхэм къадӀӀэпыӀэх икӀэрыкӀэу а чӀыгухэм тыгъэгъазэр атырапхъэжъыгъагъ. Джыдэдэм ахэм язытет уигъэрэзӀнэу щыт, рагъэжъагъэу тыгъэгъазэр Іуахыжъы, ахъцӀу халъхъагъэр кыхахыжъынэу тӀугуэ.

Энвербек кызыриуагъэмкӀэ, мэкъумэщ фермер лъжыпӀэ 424-м ехъу районым ит. ЗӀкӀэ ахэр зӀфӀдӀхӀеп, техникэр кызылӀагъэхъагъэу, зылӀэ теуцагъэу ахэм ахътыр макӀӀеп. Ахэр ФӀдз щыщхуэ Пшыхъожъ Алий, ХъамыкӀо ДжамбӀч, Теунэ Налбий, Вольнэм щыщхуэ Хъагъур Амин,

Игорь Сотниковыр, поселкэу Майскэм щыӀэ фермерхуэ ЕлгъэшӀыӀэ Ибрахым, ШышӀэкъо Эдик. БлащӀепсынэ кыгъэгъунэрэ чӀыгу мэкъумэщ фермер хъызмӀтӀэу 100-м ехъу ит. Анахъ къахъащыхэрэр КӀэмэщ Мурадин, Хъымыщ Руслан, ХъаджыркӀо АскӀэрий. КощхъаблӀкӀэ — ЕмыкӀ Аслан, Кобл Алий, БзӀсӀжъ Амин. ЕджӀркӀуаекӀэ ДӀгужые МыхъамӀт, ХъаткӀо Карпо. Дмитриевскэ къоджэ псэупӀэмкӀэ — Пшыжъ Ибрахым, ХъокӀон Нурбий, нэмыкӀхэри.

ЛъӀпкъ проектэу «Мэкъумэщ хъызмӀтым хӀахъоныгъэ-

хэр егъэшӀыгъэныр» зыфӀиорэм хахъэу «2008 — 2012-рэ илъэсхэм мэкъу-мэщ хъызмӀтым сырӀем ыкӀи гъомылапхъэм алъэныкӀокӀэ хӀахъоныгъэхэр егъэшӀыгъэныр» зыфӀиорэ кыралыгъо программэм кыдыхӀалытагъэу мэкъумэщ товар кыдзэыгъэкӀыхэрэми, фермерхэми кыралыгъо ІэпыӀэгъу кыраты. Мы программэм районым ихъызмӀтшӀанлӀэхэри ифермерхэри дӀэгъоу хӀэлжъагъэх. Мыхэм хабзэм иахъцӀэу зӀкӀэмкӀи сомэ миллиони 9 фӀдиз субсидиemi, дотациemi кыратыгъ. Джыри мӀзибгъум кыкӀоцӀ миллионитф фӀдиз кыратынэу щыт.

КОЩХЪЭБЛЭ РАЙОНЫМ ИНЕПЭРЭ ЩЫПАКИ

Коцхъэблэ районым ит еджапIэхэм языхт зыфэдэм, гъэхъагъэу ыкли щыклагъэу ялэхэм афэгъэхьыгъэу джырэблагъэ тыдэгъуылагъ Коцхъэблэ районым иадминистрацияе гъэсэныгъэмкIэ и ГъэlorышIанIэ ипашэу Хъут Марыет. Ащ кызырIуагъэмкIэ, зэкIэмкIу Коцхъэблэ районым гурыт еджэпIэ 12-рэ кIэлэцIыкIу IыгыпIэ 13-рэ ит. Ахэм аварийнэу зыгори ахэтэп. Гъэмафэм гъэсэныгъэм иучреждениехэр зэкIэ илээсыкIэ еджэгъум зырифэшъуашэу фытырагъэпсыхъагъэх.

Щытхъу афэпIонэу атефэ

Мы илээсым республикэм иинвестиционнэ программэ щыщэу Коцхъэблэ районым сомэ миллион 20 фэдиз кыфатIупшыгъ. Коцхъэблэ районым иадминистрацияе ипашэу Тхъаркхъо Налбый иунашъокIэ мы ахъшэр зэкIэ районым ит еджапIэхэм афагошыгъ. Ащ кыхъэкIэу мыгъэ районым ит еджэпIэ анахь инитIумэ гъэцэкIэжыныхэр арашIылагъэх. Ахэр Коцхъэблэ гурыт еджапIэу N 1-мрэ Блащэпсынэ гурыт еджапIэу N 5-мрэ. Мы еджэпIитIуми яунашъхъэхэр тешъоу щытыгъэх, джы шъхъэлэтыгъэ ателъэу ашыгъ. Ащ нэмыкIу шъхъаныгъупчъэхэр, фабэр зырыкIорэ трубэхэр, котелыр зблахъугъэх.

— Джащ фэдэу Коцхъэблэ дэт кIэлэцIыкIу IыгыпIэу «Налмэсым» мыгъэ гъэмафэм гъэцэкIэжынышхохэр щедгъэжъэгъагъэх, джы мары IофшIэнэр ыкIэм фэкIуагъ, — къелуатэ Марыет. — Мыщи ышъхъэ зблэтхъугъ, пластикэм хэшIыкIыгъэ шъхъаныгъупчъэхэр хэдгъэуцауагъэх, фабэр зырыкIорэ трубэхэр зблэтхъугъэх. ЗэкIэмкIи мы гъэцэкIэжыныхэм сомэ миллионитфым ехъу апэлухъагъ. ПсэолъэшI фирмэу ООО-у «Базальт» зыфилоу Шыко Аскэрбый зипашэр ары гъэцэкIэжыны IофшIэнхэр зэхэзыщагъэхэр. Ахэм ялофшIакIэ лъэшэу тигъэрзагъ, зыфалогъэгъэ уахътэм емыщIыжхъу

IофшIэнхэр игъом зэшIуахыгъэх. Ежъ кIэлэцIыкIу IыгыпIэм ыклоцI кIэлэпIухэм якъарыукIэ гъэцэкIэжыны мыинхэр рашIылагъэх. КIэлэцIыкIу IыгыпIэм иIофшIэн блыпэм ригъэжъэжышIт. Мыщ джыным кыхъэгъэщынэу сыфай Коцхъэблэ районым иадминистрацияе ипашэу Тхъаркхъо Налбый гъэсэныгъэм ылъэныкIэ лъэшэу ыналэ кызырэттетыр. Илээс къэс инвестиционнэ программэмкIэ ахъшэу районым кыфакIорэр дэх имыIэу гъэсэныгъэм иучреждениехэм апэлугъахъ.

Марыет тызэрэщигъэгъо-загъэмкIэ, мы кIэлэцIыкIу IыгыпIэм джыр уахътэм нэбгырэ 325-рэ чIэс, ау лъэIу

тхытхъу къатхыгъэхэмкIэ сабий 25-рэ фэдиз джыри аштэнэу амал яI. Мыщ икIэлэпIухэр дэгъум ылъэныкIэ ренэу къахъшых. Мары бэмышIэу кIэлэпIухэм азыфагу щызэхатгъэгъэ республикэ зэнэкIэжыкIэ «Налмэсым» икIэлэпIу нэбгырэ 16 фэдиз хэлэжыагъ. Ахэм ащыщэу нэбгыри 10-р лъэныкIэ зэфэшъхъафхэмкIэ кыхъагъэщыгъэх. Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм икIэлэпIу анахь дэгъоу алъытагъ ыкли апэрэ чIыпIэр кыфатгъэшъошагъ мы кIэлэцIыкIу IыгыпIэм илээс пчъагъэ хъугъэу Iоф щызышIэрэ кIэлэпIу IэпIасэу Бзэсэжъ Зурыет. Ящэнэрэ чIыпIэр кыдыхыгъ Натыр-

бые кIэлэцIыкIу IыгыпIэм икIэлэпIу Евгения Кравченкэм.

Мы нэбгыритIумэ яIофшIэнкIэ IэпIэсэныгъэу ахълыр щытхъукIэ афильэгъугъ Коцхъэблэ район администрацияе ипашэу Тхъаркхъо Налбый. Коцхъэблэ районым ыцIэ дахэкIэ зэрэрагъэлуагъэм пае ахъшэ шIухъафтынхэр аритыгъэх ыкли ясурэтхэр зытет баннер район гупчэм щагъэуцунау унашъо ышIыгъ.

Сурэттым итхэр: зэнэкIэжыкIэу теклоныгъэ кышы-дзыхыгъэхэу Бзэсэжъ Зурыетрэ Евгения Кравченкэмрэ сабийхэм ахътых.

НыбжыкIэ Iофыгъохэр

ЩыIэныгъэм чанэу хэуцох

Коцхъэблэ районымкIэ ныбжыкIэхэм Iоф адзэышIэрэ отделым испециалист шъхъаIэу Гумэ Анжелэ илээсныкIэу хъугъэу ипшъэрылхэр егъэцакIэ. Iофэу ар зыфэгъэзагъэр зэшIохыгъэ зэрэхъурэм зыщыдгъэгъуазэмэ тшIоигъоу гущыIэгъуу тыфэхъугъ.

— Анжел, ныбжыкIэ тхъапша районым исыр?

— Нэбгырэ мини 7500-м къехъу. — Ахэр общественнэ щылакIэм хэбгъэлэжъэныгъэ кIына?

— ШыпкIэр пIощтымэ, тиныбжыкIэхэр кызысщIэлэгъуахэп. Iоф-тхъабзэу зэхатгъэхэрэм чанэу къахълажъэх. Анахь якIасэхэр творческэ зэхъэхэр арых. Зэхый зыхэлъэу ахътыри бэ. Адыгэ джэгъоу зэхатгъэхэрэм ахэр кызырэхъышхохэрэр шъулъэгъугъот. ТиIоф-тхъабзэхэм зи бламыгъэкIэу ренэу къахълажъэхэу кыхъэгъэщыхэмэ сшIоигъохэр районым ит гурыт еджапIэхэм ачIэхэмрэ АКЪУ-м икIутамэу Коцхъэблэ дэтым истудентхэмрэ арых. Аужырэхэр фестивалэу «Студентхэм ягъатх — 2009» зыфиIорэмэ хэлэжыагъэх.

— Сыд фэдэ ныбжыкIэ организациеа шъуиIэхэр?

— ТирайонкIэ ащ фэдэ куп гъэнэфагъэ тилэп. Поселкэу Майскэм дэт

гурыт еджапIэу N 7-м кIэлэеджакIохэм волонтерскэ отряд щызэхъагъ. Ащ нэбгырипшI хэт. Ахэм нэжъ-Iужьхэр, лъэкI зымыIэжъэу поселкэм дэхэр къакIухъэхэзэ, пхъэхэр афакъутэх, пхъэшъхъэ-мышъхъэхэр къафашыпыжых, чэухэр, дэкIояпIэхэр афагъалэх, нэмыкI унэгъо Iофэу кызыкIэлъэ-Iухэрэри афашIэх. А зэкIэри ежъхэм яшIоигъоныхъэкIэ агъэцакIэ.

— Сыд фэдэ Iоф-тхъабзэхэ джы-ри жъугъэхъазыгъэхэр?

— Мэхъэнэ ин зэратырэ Iоф-тхъабзэу «Георгиевскэ лентэ» игъэкIотыгъэу тирайон щыдгъэкIуагъ. Джащ фэдэу, кIэлэцIыкIухэм якъэухъумэн и Мафэ, ныбжыкIэхэм я Мафэ, КIэрэщэ Тембот ыцIэ зыхъырэ стипендиер торжественнэу ятыгъэным афэгъэхыгъэ Iоф-тхъабзэхэри зэхэттагъэх. Анахь гукъао хъугъэр «Зарнищэм» тызэрэхэмылэжъэшъугъэр ары. Ар зыпкэ кыкIыгъэр тиныбжыкIэхэр зыгъэсэнхэ зэрэтымыгъотыгъэр ары. Сэ ар сIэ кыхъыныу щытыгъэп, ащ тегъэпсыхъэгъэ цIыфхэр шыIэнхэ фае. НэмыкIкIэ, адрэ районхэм афэдэу, тэри зы мэфэкIышхуи блэдгъэкIырэп, зэнэ-

къокъухэмэ нахъыбэу тызэрэхэлэжъэ-щтым тыпыл.

— Анжел, ныбжыкIэхэм яуахъ-тэ гъэшIэгъонэу агъэкIонэу зэря-кIасэм дыкIыгъоу щыIэкIэ-псзукIэ амал тэрэи зэрагъотын фаер гъэ-нэфагъэ. Мыщ джыным апэу шъхъэм кыхъэрэр IофшIэнIэ чIыпIэхэр зэрэщымыIэхэр ары. Шъо сыдэу-щтэу а Iофыр зэшIошъухыра?

— Щыфхэм IофшIанIэ ягъэгъоты-гъэнымкIэ Федеральнэ къулыкIум и ГъэlorышIанIэу Адыгэ Республикэм щыIэм икIутамэу тирайон дэтым зэп-хыныгъэ дытиIэу, ныбжыкIэхэм Iоф зыщашIэшъушIтхэр кытэгъотых. Ащ пае зыныбжыкIэ кызытефэхэу пенси-ем Iохэрэм е нэмыкI лъапсэ иIэу IофшIанIэхэм аIукIыжъхэрэм ачIыпIэ ихъан зылъэкIышIт ныбжыкIэхэр тэ-гъэнафэх. Шъхъадж сэнэхъатэу зыфе-джагъэмкIэ IофшIанIэ зэредгъэгъоты-щтым тыпыл. ШыпкIэр пIощтмэ, ар Iофыгъошхоу щыт ыкли джыри нахь ныбжыкIабэм ащ фэдэ амал зэрат-тыщтым тыналэ тет зэпыт. Джащ фэдэу, гъэсэныгъэмкIэ район гъэlorы-шIанIэми ишIогъэшхо кытэкIы. Iо-фэу зыуж тыхъэрэ пэпчъкIэ, нахъы-бэмкIэ зэхэцэн IофхэмкIэ, ар кыд-дэлэпылэ.

— Пуныгъэ-гъэсэныгъэм ылъэны-кIэ сыда анахъэу шъуналэ зы-тешъудзэрэ?

— Джырэ уахътэм зэкIэри зэфэдэу зыгъэгумэкIырэ упчIэ шъхъаIэу къэнэ-жырэр ныбжыкIэхэр наркотикхэм апыщагъэ зэрэхъугъэхэр ары. Ащ ехъылагъэу зы еджэпIэ чIыпIэ къэты-мыгъанэу къэатIухъэхэзэ, лекциехэм

тактыфаджэ, урокхэр тэгъэхъазырых, плакатхэр тыдэкIи пыгъэлэх, докумен-тальнэ фильмхэр къафэгъэгъэлагъох. МыхэмкIэ наркотикым изэрэрэу цIыфым къекIырэр зыфэдэр, ар щыIэныгъэмкIэ щынэгъошхоу зэрэ-щытыр ыкли аджал зэрэхъун ылъэ-кыштыр агурыдгъаIомэ тшIоигъу. ДжырэкIэ анахъэу тыналэ зытетыр джары.

— Гъэхъагъэхэр зышIыхъу шъуиIэ ныбжыкIэхэм тIэкIу кытфатэгъуыIэба.

— Ар сипонэ дэдэу къэсIотэщт. ЗэкIэми анахь тызгъэгъушIорэр фут-больнэ командэу тилэм хэтхэр ары. Ахэм тиреспубликэ теклоныгъэр кы-щыдэхыгъэным фэгъэхъыгъэ зэнэкIэ-жыкIэу Iорэм кыщагъэлъэгъорэ ешIа-кIэр зэхэзымыхыгъэ исэпын фае. Инэу тызыгъэгъушIуагъэр турнирыр амыухъызэ чемпионыцIэр кыдахын зэралъэкIыгъэр ары.

— НыбжыкIэхэм анае зэхэшъу-щэрэ Iоф-тхъабзэхэм апэлухъащт ахъщэр екъуа?

— АщкIэ тытхъаусыхъэным тиIоф тетэп. Тирайон ипашэу Тхъаркхъо Налбый амалэу иIэмкIэ ишIуагъэ кызырэтэгъэкIыштым сыдыгъуи пыл. Ары паклошъ, бюджетымкIэ ахъшэу тфагъэнэфагъэр имыкIуми, ащ иIэпылэгъу тыщыгъыны зэрэтлэ-кIыштым тыцыхъэ телъ. АщкIэ гумэкIыгъо тилэрэп.

Сурэттым итыр: Коцхъэблэ рай-оным иадминистрацияе ныбжы-кIэ IофхэмкIэ иотдел специали-стэу Гумэ Анжел.

КОЩХЪЭБЛЭ РАЙОНЫМ ИНЕПЭРЭ ЩЫПАКИ

ДЗЫБЭ Саныет,
«Адыгэ макъ»
ижурналист.

Совет хаб-
зэм илъэхъан
клубхэр цыф
кыуапхъу зэ-
рщытыгъэхэр

непэ гукъэжы
лэшлоу къэнэжыгъ. Фильмэ
закъохэр арэп ащ къыщакъ-
лъагъоштыгъэхэр, театрэм
къыкыгъэхэр, къуаджэм
зэдуклэ горэ шыгъащакъэми,
нэмыкI артист къэкълуагъэми
— зэкIэ зэкълуалэщтыгъэхэр
клубыр ары. Унэмэ телевизор-
хэр арытэу, нэмыкI зыгъэпсэ-
фыплэ чыплэхэр бэу шылэхэ
зэхъум, цыфхэми тIэкIу-
тIэкIу зэ клубхэр ащыгъу-
шагъэх. КIо, киноклэ горэм
экранышхокI еплъы зышIо-
гъохэр джыри шылэх, ау блэ-
кыгъэм фэдэу, къуаджэм дэ-
сыр зэкI пIомы хъунэу зэуж
итэу зэрэкIоштыгъэхэм фэдэ-
жэп. НахъыбэмкI ар зэхъы-
ллагъэр къэлэшхокхэм апэ-
лудзыгъу шыт псэуплэхэр
ары.

Непи клубхэм Iоф амышIу
шытэп, ау цыфхэу кIохэрэр
бэклэ нах макI хъугъэ. Ау
шытми, ащ пчыхъзэхъэхэ
гъэшIэгъон е концерт горэ
щылэ зыхъукIэ, къоджэдэхэм-
кIэ гудэщэгъу мэхъу, макIох,
еплъых, бэрэ игугъу ашыжы,
джыри шылэшхэм акIупчIэх.

Культурэм и Унэу Блащэп-
сынэ дэтым иIофшIэн зы уахътэ
горэм къызтэуцогъагъэми,
непэ пшъэрылтэу иIэхэр икыу
фэдиэу егъэакIэх. БэмышIу
зэлъашIэрэ композиторэу
Сихъу Рэмзанэ ишIэ ащ ыхъы
хъугъэ ыкIи а хъугъэ-шлагъэр
мэфэклI IофтхъабзэкIэ хагъэу-
нэфыкыгъ. Ащ ехъулIу Рэм-
занэ ишъхъэгъусэ Сарэ ордэ-
усым Iоф зэришIэштыгъэ пи-
нинэу икабинет чIэгыгъэр шIу-
хъафтынэу къаритыгъ. Клубым
узэрэчIахъу апэу нэплэгъум
къыкIидзэрэр зэчыи ин зы-
хъалыгъэ композиторым исур-
этшыхоу дэпкъым пылгагъэр
ары. Ащ къэшIэкыгъэх ишы-

Iэныгъэ гъогу кIэкIэу къызы-
IотыкIыр тхыгъэхэмрэ нэпсеплэ
сурэтхэмрэ зытегъэпкIэгъэ
шIэжэ пхъэмбгъухэр.

Клубым иIофшIэн ащ ипашIу
Отрэщ Симэ ишIогъэ Iахъу
хэлъыр къыхамыгъэщымэ хъу-
щтэп. Ежыри творческэ цыфхэу
щытыш, клубым изтэгъэпсы-
хъан шыкIлагъу фэхъухэрэр
зэкIэри благъэу ыгу регъэкIу.
Непэ анах пшъэрылтэу шыгъа-
лэу ащ зыфигъэуцужыгъэр ежэ зы-
фэамалэу ыгъэхъазыгъэрэ Iоф-
тхъабзэхэр къоджэдэхэмкIэ гу-
хахъо хъухэу, нахъыбэ цыф
къызэричIэлэшъунэу иIоф
ыгъэцэкIэнэу ары. Джырэ уахъ-
тэм клубым зэпымыоу кружоки
7-мэ Iоф шашIэ. Ащ епхыгъэ
агитбригадэу «Насып» зыфило-
рэм хэтхэм лэжыгъэхэр Iуахы-
жы зыхъукIэ, губгъохэр къа-
кIухъэхэзэ, трактористхэм ыкIи
комбайнерхэм зыгъэпсэфыгъо
сыхъагъэр ордэхэмрэ къашъохэм-
рэкIэ афагъэкIэрэкIэх. Кружок
пэпчэ Iоф зэришIэрэм, шыкIа-
гъуу иIэм ыкIи ныбжыкIэхэмкIэ
шIуагъуу ахэм къахъырэм Симэ
ишыпкыгъу алъэплэ.

Симэ клубым ипашIэ иIэнатIэ
зэригъэцэкIэрэм имызакъоу
къуаджэм шыпсэхуу шъхъэгъу-
сэ зэфэхъугъэ ныбжыкIэхэри
торжественнэу зэгунтхэнхуу фи-
тыныгъэ иI.

НыбжыкIэу къуаджэм дэс-
хэм япIуныгъи Симэ илахъ хэлтэ.
ЗыцIэ дахэкIэ рауагъуу, гъэхъа-
гъэхэр зилэхуу, зыщыщ лэп-
къыр, ллакъор шIукIэ зыгъэ-
шлагъэхуу чылэм дэххэм афе-
гъэнэлъасэх. Ащ ишIуагъэкIэ мы
илъэсым зэолI-интернационали-
стхэм афэгъэхъыгъэ мэфэклI кон-
цертшыхо зэхичъэгъагъ. Ащ фэ-
дэу къуаджэм нэбгырэ 16 дэс.
Зэхыхъэм къырагъэблэгъагъэх
Лабинскэ, Джеджэ ыкIи Мые-
къопэ районхэм къарыкыгъэ
хъакIэхэр. Джы Симэ игухълыр
зэолI пэпчэ ишыIэныгъэ гъогу,
непэ ишыIэкIэ-псэукIэ зыфэдэр,

Мэфэклхэри щыхагъэунэфыкIых, къэзэрэщэхэри щызэгъуатхэх

чIыплэу зыщызэуагъэр, наградэу
илэхэр игъэкIотыгъуу къэзылэ-
тэрэ дискхэр ыгъэхъазырынхэр
ары. Ахэм патриотическэ ордэ-
хэр ягъусэщты. Iофыр егъэжэ-
гъахуу шыт. «Мы сердцем про-
жили Афган» ышIу хъушъа-
фыкыгъэ къогъупэ зэолI-интер-
националистхэм клубым щырыI.

Джаш фэдэу, Тхъабысым
Умарэ къызыхъугъэ мафэр игъэ-
кIотыгъуу хагъэунэфыкыгъ. А
мэфэклIыр клуб кIоцI закъор
арэп зыщыкIуагъэр. Къоджэдэс-
хэм зэкIэми алъэгъун ыкIи зэ-
хахын алъэкIынэу шагум колон-
кэхэр къырахы, композиторым
ежэ-ежыгъэр ордэхэр къылохуу
зытет дискым рагъэдэлъугъэх. Ащ
къыкIэлэыкIуагъэ ятIонэрэ дис-
кыу тирусубликэ икомполитер
цIэрылохэм ятхыгъэхэр зытетыр.
Ордэхэм азыфагу къыдэфэрэ
уахътэм Умарэ итворческэ гъо-
гу зыфэдагъэр Симэ зэхыхъэм
къекIолагъэхэм къафилотат.

Джаш фэдэу мэхъэнэ макIэп
илагъэр ныхэм афэгъэхъыгъэ зэ-
хахъуу блэкIыгъэ илъэсым агъэ-
хъазырыгъагъэми. Къуаджэм
щыщ сабыибэ зилэ ны 20 агъэ-
шIуагъ, шIухъафтынхэр арагыгъэх.

Адыгэ лъэпкъ хабзэхэм якъэ-
гъэлъэгъони клубым иIофшIэн

аныхъ шъхъалэхэм ащыщ. Ахэр
театрализованнэхуу, шъуашэхэ-
ри къадиштэхуу зэхагъэуцох.
БэмышIу ащ фэдэу къагъэлъэ-
гъуагъ ижыгъэр хабзэу кIапщэр.

Мы мафэхэм мэхъэнэ ин зилэ
джыри зы Iофтхъабзэ Блащэпсы-
нэ клубым иIофшIэхэм агъэхъа-
зырыгъ. Ар республикэм и Мафэ
фэгъэхъыгъэ мэфэклI концертыр
ары. Ари клуб Iупэр ары зыщы-
кIонэу рахъухъэрэр. Ор шIумэ
нахъ цыфыбэ агъэгъушIон алъэ-
кIынэу мэгугъэх. Концертыр
бзитIукIэ рагъэкIокIышт. Ащ
изэхэщэн ежэ клубым иIофшIэ-
хэм ямызакъоу къоджэ гурьт
еджапIэм изэхэщэкIо комитети
хэлэжэ. КIэлэеджакохэм ордэ-
хэмрэ усэхэмрэ къалоштых,
къышъоштых ыкIи зэнэкъокъу
зэфэшъафхэм ахэлэжэщтых.
Тирусубликэ ицIыф гъэшIуа-
гъэхэм къатегушыIэштых,
ичIыопс идэхагъэ къызылэ-
кIырэ сурэтхэмкIэ зэнэкъокъу-
штых.

Зэхыхъэ ужым шар шъо зэ-
мылIужыгъохэр ошъогум датIу-
пщэщтых.

Симэ иIофшIэнкIэ къыдэху-
гъэхэм анэмикIу, зыгъэгумэ-
кIуу шыIэри макIэп. ГушIылэм
пае, лъэпкъ культурэм и Гупчэу

Мыекъуапэ дэтым зэдэлэжэ-
ныгъэ икыу фэдиэу дыряIэп,
ащ ежъхэм Iофыгъоу зэшIуа-
хыштым инахъыбэр къызтэ-
регъэуцо. Арэуштэу мыхъуным
пае нахъыбэрэ зэлукIэхэзэ,
упчIэу къэтэджхэрэм зэдыгуп-
шысэхэзэ ашIымэ нахъ тэрэзэу
елытэ.

ЯтIонэрэу Симэ зигугъу
къышIыгъэр дышъэ хэдыкIы-
нымкIэ кружок зэхашэмэ зэра-
шIоигъор, ау ащ Iоф дэзышIэ-
щтыр зэрымылэр ары.

Ащ тегъэпсыхъэгъэ цыф
къытфамыгъэкIошъуштыми,
дэнымкIэ ыгъасэхуу тиклуб
Iоф шызышIэрэ Чэмбэхъу
Светланэ еджако агъакоу ар
ылэ къырагъахъэми тафэрэ-
зэшт, — еIо Симэ, — ау ари
къыздэгъэхъун тIэкIырэп.

Дышъэ идыкIыкIэ зэрагъа-
шIэмэ ашIоигъоу нэбгырабэ
къяуалIу еIо Симэ.
Суд фэдэрэки зышIуагъэ
къызыгъэкIырэр район админи-
страцием ипашIу Тхъаркъохъо
Налбый. Цыфыр хъалыгъу
къодыекIэ гъэшхэкIыгъэ зэрэ-
мыхъуштыр, духовнэу идунай
зэригъэбайн фаер къыгуры-
Iозэ, амалэу иIэмкIэ Iэпылэгъу
къареты.

Къоджэдэхэм гудэщэгъу
афэхъунэу бэп зыгъэпсэфыгъо
уахътэу ялэрэр. Унэгъо фэлэ-
фашIэхэри ригъэкъунхъэш,
нэмыкIэу къэнэрэ Iофхэри
зышIэжыгъэхэм ыуж пчыхэм
зыгорэм кIонышъэ зыщыгъэ-
сэфынэуи амал зилэр бэп. Ау
клубым театрэр е ордэло горэ
къаколом, е пчыхъзэхъэхэ
гъэшIэгъон шыIэнэу зыхъукIэ,
ащ фэцэфэу джыри кIорэр
макIэп. Ащ фэдиэу гушIуагъо
цIыфхэм къафэзыхъыхэрэм
«тхъэшъуегъэпсэу» япIонэуи
къатефэ.

Сурэтым итыр: культурэм
и Унэу Блащэпсынэ дэтым
ипашIу Отрэщ Симэ.

Кошхъэблэ районым заом иветера-
нэу нэбгырэ 78-рэ ис. Ахэм зэкIэми
яшыIэныгъэ гъогу зыфэдагъэр, званиеу
ыкIи наградэу ялэхэм якъэбар кIэкIэу
къэтхыхъагъэу зыдэт карточкэхэр ялэх.
ИлъэсипшI хъугъэ Бжъэдыгъу Индрис
ахэм ыналэ затегъыр ыкIи ипшъэрыл-
хэр икыу фэдиэу зэригъэцэкIэхэрэм
ишыхъат гушыIэ дахуу къыраIуа-
лэхэрэр.

Къыныбэ зылэгъугъэхуу, заом има-
шIо къыхэкIыжыгъэхуу, гъаблэ чы-
ли зыщэчыгъэхэм уафэгъэзэгъэныр
псынIагъоп. Яфэшъошэ шъхъэкIэ-
фэныгъэрэ гукIэгъуныгъэрэ апэбгъохы-
ныр, агу дэбгъагъэмкIэ къыбдэгъош-
хуу цыхъэ къызфэгъэшIышъуныр,
ягумэкIхэм ыкIи ягушIуагъохэм

ГукIэгъуныгъэ апэбгъохыныр къалэжыгъэ

*Адыгэ РеспубликэмкIэ ветеранхэм
я Совет икыутамэу Кошхъэблэ рай-
оным шыIэм итхъаматэу Бжъэдыгъу
Индрис зэдэгуыIэгъоу дытIагъэм
къышIолотатгъэ непэ нахъыжхъуу зы-
фэгъэзагъэхэм ящылэкIэ-псэукIэ зыфэ-
дэр ыкIи зыщыкIагъэм Iэпылэгъу
зэрафэхъухэрэ ишыкIэр.*

уащыгъозэ зэпытыныр — джары ахэр
ренэу къызэрэпщыгугъыгъэхэрэр.

Бжъэдыгъу Индрис зипэшэ Советым
ипчъэхэр ренэу зэлухыгъэх. Мафэ къэс
пчэдыжым сыхъагъэр 9-м къыщэгъэжа-
гъэу хэти якIолIэн амал иI. Ахэр обще-
ственнэ шылакIэм джыри хэлэжээхэми,
аныбжыри макIэпыш, псауныгъэ зилэу
ахэтыжыгъэр бэп. Арэу шытми, къыт-
кIэхъухъэрэ лIэужым ипIун лъэшэу
егъэгумэкIых. Еджакохэм залуагъа-
кIэ, лыхъужыныгъэм фэгъэхъыгъэу урокэу
агъэхъазыгъэрэм ахэлэжэх, заом ишып-
къэ зыфэдэр къафалатэ.

Районым иадминистрация ветеранхэм
агу къызэриIэгъыштым ренэу пылэ. Со-
ветым ахъщэу ишыкIэгъэщтымкIэ
Iэпылэгъу афэхъу зэпыт. БлэкIыгъэ илъэ-
сым ТекIонымгъэм и Мафэ ипэгъокIэу
заом хэлэжыгъэхэм ыкIи зыпсэ щызы-

гъэтIылыгъэхэм ацIэкIэ зэрэ Урысыеу
зы мэфэ лэжъапкIэу атыгъэм Кошхъэ-
блэ районым исхэми ялахъ шъхъаф халъ-
хъагъ. Джашыгъум зэкIэмкIи ахъщэу
Советым ифонд ихъагъэр сомэ мин
780-рэ икыугъагъ. Ари хабзэм иIэпылэгъу
нэмыкIкIэ шыIэн амал зымылэ нэжъ-
IужыгъэмкIэ шIушIэгъэшхоу хъугъэ.

Индрис ахъщэу Советым къытефэрэр
нахъ шIуагъэ хэлъэу зэригъэцэкIоштым
ыналэ тет. Шъхъадж къызыхъугъэ мафэм
ехъулIуу шIухъафтынхэмрэ ахъщэ
Iэпылэгъоу сомэ мини 3-рэ раты. Ащ
имызакъоу, телевидениемкIи ордэ къы-
фаты. Бзылфыгъэ нэбгырэ 12-у ахэтыр
илъэс къэс гъэтхэпэм и 8-м Индрис со-
циальнэ IофшIэрэ врачэр игъусэхуу
къакулъэхэ, сомэ шъитIу-шъищ зыосэ
гъомылапхъэхэм къэгъагъэхэр акыгъу-
хуу афахых. Гукъау нахъ мышIэми, лIэ-
ныгъэр шыIэныгъэм хэбгъэзын умы-
лэкIышт гуIэгъоу хэт. Джашыгъум
цыфхэу зидунай зыхъожыгъэм игупсэ-
хэм уадэлэпыIэным псэпэшхо хэлтэ. Со-
ветым хэтэу ащ фэдэ нэшхъэныгъэ зыца-
гу къыдэтэджагъэми аужыгъуу фашIэ-
жышъуштымкIэ шъхъас ялэп.

Къоджэ псэуплэхэм ащыпсэхуэрэм унэ
зымылэ ахэтэп, арышъ, а лъэныкъомкIэ
гумэкIыгъо ялэп. КIо гъэцэкIэжыгъэр горэ
ящыкIагъэмэ адэлэпылэх е хэбзэ унашъом

къыдилыгътэу ащыщ горэ бэшлагъэу унэ
чэзыум хэтмэ, законом тетэу ащи икы-
дэтын дэлажэжэ.

Джыри зы Iофышхоу ашIэрэ горэм
игугъу къэтшылымэ тшIогъу. Районым ит
сымэджэщхэм зэзэгъыныгъэ адыряIэу,
Советым хэтхэм ащыщ къазыфэзыкIэ
Индрис макъэ къырагъэлъуш, палатэу
ыкIи отделениеу зычIэлъыр къыраIо. Ащ
лыпытэу, гъомылэпхэ пакет алыгъэу
сымаджэм дэжэ мызэу-мытIоу макIох.
Ари цыфыгъэм ылъэныкъокIэ лъэбэ-
къушхоу шыт.

Джы зигугъу къэтшыгъэ нэжъ-
Iужыгъэм якыин Iахъ шыIэныгъэм ша-
лэгъугъах. Къарыурэ кIуачIэрэ ялэ зэ-
хъум тэ тинепэрэ шылакIэ къытфау-
хъумэнэу къатефэгъагъ. Ахэм яжыгъо
зыфэдэщтыр тэры зэлытыгъэр. Джа
гупшысэр ары Индриси анахъэу къы-
хигъэщыгъэр, цыфхэу зыхэтхэм цыхъэ
къызэрэфашIырэр зэригъэлъапIэрэр
кыло зыхъукIэ.

Сурэтым итыр: Адыгэ Республикэм
иветеранхэм я Совет икыутамэу
Кошхъэблэ районым шыIэм итхъа-
матэу Бжъэдыгъу Индрис.

*Нэкулбгъохэр
зыгъэхъазырыгъэхэр КIАРЭ
Фатимэрэ ДЗЫБЭ Саныетрэ.*

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ IOФШIЭНЫМРЭ СОЦИАЛЬНЭ ХЭХЪОНЫГЪЭМРЭКIЭ И МИНИСТЕРСТВЭ ИУНАШЪУ

Республикэ спартакиадэр зэхэщэгъэным ехылагъ

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэу «Адыгеим икIэлэцIыкIухэр» зыфилоу 2009 — 2010-рэ илъэсхэм ателытагъэр гъэцэклагъэ хъуным пае унашъо сэшIы:

1. Мы кыкIэлъыкIохэрэр ухэсыгъэнхэу:

1.1. «ПшъхъэкIэ узфырикъужьымэ, спортыми теклоныгъэ кышщидэпхышт» зыфилоуэ Республикэ спартакиадэу сэкъатныгъэ зилэ кIэлэцIыкIухэр зыхэлэжьэштхэм фэгъэхьыгъэ Положениер гуадзэу N 1-м диштэу.

1.2. «ПшъхъэкIэ узфырикъужьымэ, спортыми теклоныгъэ кышщидэпхышт» зыфилоуэ Республикэ спартакиадэу сэкъатныгъэ зилэ

кIэлэцIыкIухэр зыхэлэжьэштхэм изэхэщэнкIэ хъарджхэм ясметэ гуадзэу N 2-м диштэу.

2. Н. М. Абрэджыр — кIэлэцIыкIухэм, бзылфыгъэхэм ыкIи унагъом ялофхэмкIэ отделим ипашэ «ПшъхъэкIэ узфырикъужьымэ, спортыми теклоныгъэ кышщидэпхышт» зыфилоуэ Республикэ спартакиадэм изэхэщэн ыкIи икIон фэгъэзэгъэнхэу.

3. Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ игупчэ бухгалтерие «ПшъхъэкIэ узфырикъужьымэ, спортыми теклоныгъэ кышщидэпхышт» зыфилоуэ Республикэ спартакиадэм изэхэщэн епхыгъэ IOфгъабзэхэм мылгъоу апIухащтыр кыыхигъэкIынхэу.

4. О. В. Долголенкэм — къэбар-правовой отделим ипашэ Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ-правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным ыкIи гъэзетэу «Советскэ Адыгеимрэ» мазэ къэс кыдэкIырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэуто-ягъэхэр» зыфилохэрэм къахау-тыным апае мы унашъор алэкигъэхъанхэу.

5. Мы унашъом игъэцэкIэн зэрэклорэм иуплгъэкIун сэсшъхъэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэу Наталья ШИРОВА

къ. Мыекъуапэ, IOныгъом и 8, 2009-рэ илъэс N 188

Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъоу N 188-р зытетэу 2009-рэ илъэсым IOныгъом и 8-м аштагъэм игуадзэу N 1-р

«ПшъхъэкIэ узфырикъужьымэ, спортыми теклоныгъэ кышщидэпхышт» зыфилоуэ спартакиадэу сэкъатныгъэ зилэ кIэлэцIыкIухэр зыхэлэжьэштхэм изэхэщэн ехылагъэ Положениер

I. Гухэлъэу ыкIи пшъэрылъэу кыдылгъэтхэрэр.

Гухэлъэу иIэр — сэкъатныгъэ зилэ кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ нахь пытэ хъунымкIэ IOпылэгъу афэхъугъэныр.

Пшъэрылъ шъхалэхэр:

— къэралыгъо, общественнэ ыкIи нэмыкI организациехэм сэкъатныгъэ зилэ кIэлэцIыкIухэм анаI къатыргъэдзэгъэныр;

— кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ нахь гъэпытэгъэным епхыгъэ IOфшIэнэу организациехэм зэшIуахырэм нахь чаныгъэ хэлъхэгъэныр;

— зипсауныгъэ шыкIагъэ иIэ кIэлэцIыкIухэр спортым ыкIи физическэ культурэм ахэгъэлэжьэгъэныр;

— сэкъатныгъэ зилэхэм яспортивнэ организациехэм азыфагу илэ зэпхыныгъэхэр гъэпытэгъэныр;

— сэкъатныгъэ зилэ кIэлэцIыкIухэм физическэ культурэмрэ спортымрэ шIуагъэу къатырэр алыгъэлэсыгъэныр;

— физическэ культурэмрэ спортымрэ кIэлэцIыкIухэр нахь апылгъынхэм, щылэкIэ-псэукIэ тэрэзым рыгъозэнхэм япхыгъэ IOфгъабзэхэр гъэцэкIэгъэныр.

II. Зэнэкъокъухэм пэшэныгъэ адызезыхъащтыр.

Зэхэубытагъэу зэнэкъокъухэм пэшэныгъэ адызезыхъащтыр:

1. Адыгэ Республикэм IOфшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ кыкIэлъыкIорэ лъэныкъохэм япхыгъэу:

— шIухафтынхэу аратыштхэр къагъотынхэр ыкIи ахэр алэклагъэхъанхэр;

— медицинэм ылтэныкъокIэ зэнэкъокъухэр зыщыкIохэрэ чIыпIэхэм яфэло-фашIэхэр ащызэшIуахынхэр;

— зэнэкъокъухэм ахэлажьэхэрэм ягъэшхэн зэхэщэгъэныр;

— спортивнэ базэр бэджэн-дэу къалыхыгъэныр;

— спартакиадэр зыщыкIошт чIыпIэр зэтэгъэпсыхэгъэныр;

— СМИ-хэр кыыхэгъэлэ-жьэгъэныр;

— финанс отчетыр гъэхъа-зырыгъэныр.

2. Адыгэ Республикэм физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет мы кыкIэлъыкIохэрэр зэшIуа-хынхэу:

— спорт лъэпкъхэмкIэ зэ-теутыгъэу зэнэкъокъухэр зэхи-щэнхэр;

— судьяхэм яIOфшIэн тэрэ-зэу зэхищэныр;

— зэнэкъокъухэм япротокол-хэр зэхигъэуонхэр.

III. Зэнэкъокъухэр пIа-лъэу ыкIи чIыпIэу зыщы-Iэштхэр.

Зэнэкъокъухэр 2009-рэ илъэ-сым чъэпыогъум и 7-м къалэу Мыекъуапэ сыхъатыр 11.00-м кышщегъэжьагъэу 16.00-м нэс шыкIоштхы.

IV. Зэнэкъокъухэм ахэлэ-жьэштхэр.

Зэнэкъокъухэм ахагъэлэ-жьэштхэр зипсауныгъэ зэ-щыкIуагъэ иIэ кIэлэцIыкIухэу илъэси 8-м кышщегъэжьагъэу 18-м нэс зыныбжьхэр ары. Командэм нэбгыри 10 хэтышт: нэ-бгыри 8 хэлажьэ, нэбгыри 2 ягъус.

Сабый пэпчэ фитыныгъэ иI программэ лъэпкъ зэфэшъ-хъафхэм ахэлэжьэныр.

V. Зэнэкъокъоу зэхэ-щэштхэм япрограмм.

Программэхэм къахеубы-тэх эстафетэр, дартсыр, шаш-кэхэр, «Снайперхэр», «Боу-линг», «Фигурное вожделение меча» зыфилохэрэр.

VI. Теклоныгъэр кыдэ-зыхыгъэхэр зэрагъэнфэхэр ыкIи шIухафтынхэр зэ-раратыхэрэ шIыкIэр.

Программэ лъэпкъ зэфэшъ-хъафхэм зэрахэлэжьагъэ-хэм елгытыгъэу нахьыбэу теклоныгъэ кыдэзыхыгъэ ко-мандэр ары атекIуагъэкIэ алгытэрэр. Очко пчъагъэр зэфэди зыхъукIэ, текIуагъэкIэ алгытэрэр а 1-рэ, я 2-рэ ыкIи я 3-рэ чIыпIэхэр нахьыбэу кыдэзыхыгъэр ары.

А 1-рэ чIыпIэр кыдэзы-хыгъэ командэм кубкэр фагъэшъуашэ, дипломрэ шIу-хафтын лъапIэхэмрэ ратых. Зэнэкъокъухэм ахэлэжьагъэ-хэу а 1-рэ, я 2-рэ ыкIи я 3-рэ чIыпIэхэр зыубытыгъэхэм щытхэу тхылъхэмрэ нэпэп-лэхэмрэ къафагъэшъуашэх.

VII. Зэнэкъокъухэм мылгъоу апIухэрэр.

Республикэ спартакиадэм мылгъоу пIухащтыр Адыгэ Республикэм 2009-рэ илъэ-сымкIэ иреспубликэ бюджет икIэкIуапIэхэм къахагъэ-кIышт, гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ программэу «Адыгеим икIэлэ-цIыкIухэр» зыфилоу 2009 — 2010-рэ илъэсхэм ателыта-гъэм диштэу гъэцэкIагъэ хъушт.

Пенсиехэр СОЦИАЛЬНЭ ХЭГЪАХЪО КЪАФАШЫШТ

Къыхъащт 2010-рэ илъэ-сым кIуачIэ иIэ мэхъу номе-рзу 213-ФЗ зытет Федераль-нэ законзу «Урысые Федера-цием изаконодательнэ акт зырызхэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм ыкIи Феде-ральнэ законзу «Урысые Фе-дерацием ПенсиехэмкIэ ифонд, Урысые Федерацием социальнэ страхованиемкIэ и Фонд, шIокI зымылэ медицинэ страхованиемкIэ Федеральнэ фондым ыкIи шIокI зымылэ медицинэ страхованиемкIэ чIыпIэ фондхэм ахэхъэрэ страховой тынхэм яхылагъ» зыфилоуэр зэраштагъэм ыпкъ кыкIэу Урысые Федерацием изаконодательнэ акт зырыз-хэм (законодательнэ актхэм яположениехэм) кIуачIэ ямылэжьэу лъытэгъэным ехылагъ» зыфилоуэрэм.

ЗыцIэ къетлогъэ Федераль-нэ законным тегъэпсыкIыгъэу 2010-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м кышщыублагъэу пен-сиехэм социальнэ хэгъэ-хъожьхэр афашIыхэу ауб-лэшт. Ащ кыкIырэр ахъщэу аратырэр, натуральнэ шIы-кIэм тегъэпсыкIыгъэ соци-альнэ IOпылэгъоу аратырэм ахъщэ уасэу иIэр кыдалгы-тэхэзэ, Федерацием исубъект пенсионерыр зэрыпсэун ылтэкIышт ахъщэр зыфэди-зэу шагъэнэфагъэм лъыкIэ-зыгъэхъожьхэр ахъщэ пенсио-нерхэм япенсиехэм афыхэ-гъэхъожьхэныр ары.

Пенсионерыр зэрыпсэун ылтэкIышт ахъщэр зыфэди-зыр субьектхэм законзу ащаштэрэм тегъэпсыкIыгъэу федеральнэ лъэгапIэм ша-гъэнэфагъэм нахь мэкIэн е нахьыбэн ылтэкIышт. Су-бъектым пенсионерыр зэрэ-щылэн ылтэкIышт ахъщэу шагъэнэфагъэр IOф зымы-шIэрэ пенсионерымкIэ феде-ральнэ лъэгапIэм щаухэсы-гъэм нахь макIэмэ, ащ соци-альнэ ахъщэ хэгъэхъожь фа-гъэуцу. Ар субьектым пен-сионерыр зэрыпсэун ылтэ-кIышт ахъщэр зыфэди-зэу шагъэнэфагъэм лъыкIахэу щытын фае. Ахъщэ хэгъэ-хъожьэу ащ фэдэ пенсионе-рым кыратыщтыр феде-ральнэ бюджетым кыхахы ыкIи ар Урысые Федераци-ем ПенсиехэмкIэ ифонд пен-сионерым кыреты.

ЗыгорэкIэ пенсионерыр зэ-рыпсэун ылтэкIышт ахъщэр субьектым федеральнэ лъэ-гапIэм щаухэсыгъэм нахь инэу шагъэнэфагъэмэ, IOф зымышIэрэ пенсионерым соци-альнэ ахъщэ хэгъэхъожь фагъэуцу: пенсионерымкIэ фе-деральнэ лъэгапIэм псэукIэ амалэу шагъэнэфагъэм пае — федеральнэ бюджетым кыхахыгъэ; федеральнэм кышщыублагъэу субьектым шагъэнэфэгъэ псэукIэ ама-лым нэсырэм пае — субьек-тым ибюджет кыхахыгъэ. Адыгэ Республикэм щыпсэ-урэ пенсионерым ипенсие соци-альнэ хэгъэхъожьэу фашIы-щтыр Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд ичIыпIэ орган ыгъэнэфэгъэ ащ мате-

риальнэ щылэкIэ икIуныгъэу иIэр Адыгэ Республикэм пен-сионерыр зэрэщыпсэун ылтэ-кIышт ахъщэу шагъэнэфа-гъэм фэмыдиз зыхъукIэ.

Пенсионерым материал-нэ икIуныгъэу иIэр зыфэди-зыр агъэунэфы зыхъукIэ кы-далгытэх: пенсиеу иIэр, ащ хэхъэ ныбжьым телгытэгъэ пенсием страховой IахьымкIэ кыдыратын фаеу щытыр зыгорэкIэ ыныбжьэ къэси пен-сие къалымыхыштэу ыгъэнэ-фагъэмэ; хэгъэхъожь матери-альнэ (социальнэ) обеспече-ниер; мазэ къэс ахъщэ тынэу кыратырэр (социальнэ фэло-фэшIэ купым уасэу иIэр); Адыгэ Республикэм изаконо-дательствэ нэмыкI социальнэ IOпылэгъоу IOфыгъоу ыгъэнэ-фэхэрэр (телефоныр зэригъэ-федэрэм ыуасэ фэтыгъэным-кIэ, унэ ыкIи коммунальнэ фэло-фашIэхэм ауасэхэр фэ-тыгъэнхэмкIэ, пассажир транспорт лъэпкъхэмкIэ зэрэзеклорэм ыуасэ фэтыгъэ-нымкIэ социальнэ IOпылэгъоу пенсионерым ратыхэрэм уасэу яIэр).

Пенсием пае агъэнэфэгъэ социальнэ ахъщэ хэгъэхъо-жьыр фагъэуцуным пае цIыфым лъэлу тхылъкIэ за-фигъэзэн фае ыкIи ар фа-гъэуцу зызафигъэзэгъэ мазэм кыкIэлъыкIорэ мазэм иа 1-рэ мафэ кышщыублагъэу зэкIэ ищыкIэгъэ тхылъхэр арихылагъэмэ. Мыщ дэ-жыым цIыфым щылэныгъэ амалэу иIэр гъэунэфыгъэным пае социальнэ IOпылэгъоу пен-сионерым ратырэм телгы-тэгъэ документ кыдэлыгъэным пае документ горэхэр ари-хылагъэу ищылагъэп. КIэ-лэцIыкIу сэкъатхэм ыкIи зылыгъыжьын ямылэжьэу кызырэнэагъэхэм пае IOф-шIэнымкIэ пенсие зыфагъэ-уцугъэ кIэлэцIыкIухэу зы-ныбжьэ илъэс 18-м нэмы-сыгъэхэм япенсие социальнэ ахъщэ хэгъэхъожь фэшIы-гъэным фэшI ахэр кIэ-лъэлунхэу ищыкIагъэп.

Пенсием фашIырэ соци-альнэ ахъщэ хэгъэхъожьыр зыфэди-зым хэллэжьых:

— пенсионерыр зэрыпсэун ылтэкIышт ахъщэу агъэнэ-фагъэр зыфэди-зым зэхъокIы-ныгъэ зыфэхъукIэ;

— Федеральнэ законода-тельствэм тегъэпсыкIыгъэу афагъэуцугъэ ахъщэ тынхэр зыфэди-зыр зэхъокIыгъэмэ (индексация ашIыгъэмэ);

— Адыгэ Республикэм изаконодательствэ тегъэпсы-кIыгъэ социальнэ IOпылэгъоу агъэнэфагъэхэм ахъщэмкIэ уасэу яIэр зызэхъокIэ.

Пенсием пае агъэнэфэгъэ социальнэ ахъщэ хэгъэхъо-жьыр аратырэр IOф ашIэ зыхъукIэ. Пенсионерыр IOфшIапIэм Iухагъэмэ, ащ кышщыублагъэу ПФР-м ичIыпIэ орган ифэшшошэ къ-бар лыгъэлэсын фае.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутам ипрес-с-кыулыкъу.

Футбол. АР-м изэнэкъокъу

«Кошхьаблэм» тыфэгущы

«Гранит» Мыекъуапэ — «Кошхьабл» Кошхьабл — 1:1.
Мыекъопэ стадионэу «Юностым» Ионыгъом и 30-м щы-
зэуыклагъэх.

Зезыцагъэхэр: В. Манаширов, Хь. Шэуджэн, С. Нови-
ков.

Къэлапчъэм Ігуаор дэыдзагъэхэр: С. Маслов — «Кош-
хьабл», А. Даур (пенальтиклэ) — «Гранит».

Кошхьаблэ районим къы-
кыгъэхэр ешлэгъум еплъых.

Ешлэгъум мэхъанэу иІэр къы-
далъытэзэ, футболыр зикласэхэр
стадионим къэкъуагъэх. Кошхьаблэ
районим къыкыгъэхэр зэрэтлэгъ-
гъухэрэр дгъэшлагъорэп — ахэр
ячлэплэгъухэм афэгумэкълых. Тэ-
хъутэмкыое, Теуцожь, Красно-
гвардейскэ районхэм ашыщхэри
тинэплэгъу итых. Адыгэ Респу-
бликэм инароднэ артистхэу Нэмы-
тлэкъо Аслъанрэ Къулэ Мухъа-
мэдрэ салъэплэгъу, анахь лъэшэу
Ігу теохэрэм ахэсэлъытэх. Фэдз
къоджэ псэуплэм ипашэу Беджэл-
ды Хъусен ешлэплэм щыхъурэм
ыгъэгумэкълырэ къодыеп, футбо-
листмэ яджэ...

Кошхьаблэ районим иадми-
нистрация ипашэу Тхьаркъохъо
Налбий къушхьэ шыгу фыжъэу
къэшлэгъухэрэм альэныкъоклэ за-
гъорэ маплъэ. Тичлэгу, тыкзэу-
цухъэрэ дунаир зэрэдахэхэр, зэр-
эхъопсагъохэр ащ дэгъоу ешлэ.
Щыфэу тишъолыр шыпсэхуэрэм
ялофшлагъэ ишлуагъэклэ стадион
зэтегъэпсыхагъэ тилэ зэрэхъу-
гъэм зэрэрыгушхорэр къыхэщы.

«Гранитым» фэгумэкълыхэрэр
нахь маклэ хъухэу слыгътэрэп. Къу-
лыкъу зэфэшхьафхэр зыхъырэ
пшъашхэхэри стадионим дэсых.
Спортим хэшлэу фырялэуи къэ-
лъагъох. Адыгэ Республикэм и
Премьер-министрэу Къумпыл Мур-
атэ командэу нахь зыдыригъаштэ
шлоигъомклэ теупчылэгъп, ау фут-
бол дахэ зэрэплъырэм рэзэныгъэ
зэрэхигъуатэрэр тлэгъуштыгъ.

Тысыплэ нэкли, уцуплэ илэжъэп

Стадионэу «Юностым» тысы-
плэ нэкли, уцуплэ шызымыгъоты-
гъэхэри тлэгъуштыгъ. Ешлэгъум
епллынхэ амылгъэклэу зэрэщыты-
гъэхэр агу къеуагъэми, футболым
ащ фэдиз цыф зэриугъоигъэм
фэш тыгушлэщыгъ. Ешлуагъэ-
хэр, шэн дэйхэр къызыхафэхэрэр
тинэплэгъу кыффагъэхэп.

Футбол ешлэплэр дахэу зэрэгъ-
псыгъэм даклоу, зэнэкъокъухэр
гъэшлэгъонэу шызэхашхэнхэу, фут-
болист цларыохэр шаплунхэу тре-
нер-клэлэгъаджэмэ уащыгугъы
хъушты.

— Сэ Мыекъуапэ сыдэс, Фэдз
сыщанлугъ, — ело Беджэлды
Амэрбий. — Сицлыклогъом къы-
щегъэжъагъэу анахъэу сызыфэ-
гумэкълырэр «Спартак» Москва.
Непэ кошхьаблэмэ саригъус.

Адыгэ быракъыр шагъэбыба-
тэу тлэгъуштыгъэм ашыщых Нэ-
жэ Налбий, Анзор Казбек, Цэй
Мурат. Кошхьаблэ командэм Ігу
фытеуагъэх, гушылэ фабэхэр фа-
Іуагъэх.

— Тифутболистхэр тэшлэх, —
къаІуатэ клалэмэ. — Зэнэкъокъу-
хэр нахьбэрэ республикэм шы-
зэхашхэ зыхъуклэ, тикъуаджэмэ
адэс ныбжыкълэхэр спортим нахь
пыщагъэхэу хъуштых. Непэ тифу-
тболистмэ тагъэгущылауагъ.

Ешлэгъур зэрэкъуагъэр

«Гранитым» шешлэхэрэр Ады-
геим ифутбол шаплэх. Къэлэпчъэ-
Іутыр: Игорь Фильченко, ухъума-
клогъэр ыкли гупчэм шешлэхэрэр:
Алексей Филиппов, Даур Артур,
Гъуклэл Тимур, Константин Ку-

харчук, Ащыбэкъо Мурат, нэ-
мыкълэхэри. «Кошхьаблэм» икъэ-
лэпчъэІутыр Хъаджырэкъо Рус-
лъан, ешлэлохэр: Джыгунэ Арсен,
Батырбий Руслъан, Сергей Мас-
лов, Игорь Кисилев, Мэзлэуко
Арсен. Командэм икапитаныр
Тхьаркъохъо Казбек.

«Гранитым» итренер шъхъа-
Іэу Кобл Анзор командэ дэгъу
ыугъоигъ, футбол дахэ къэзыгъэ-
лэгъон зылгъэкълэщтэу ахэтыр
маклэп. «Кошхьаблэм» итренер
шъхъаІэу Агъырджэнэкъо Аслъан
гушылэгъу тызыфэхъум «Грани-
тым» зэрэдешлэщтхэ шлыкълэм
къыхигъэщыгъэр футболистхэм
яшъыпкъэу зызэрагъэхъазыры-
гъэр ары.

Апэрэ такыкхъэм «Гранитыр»
нахьбэрэ ыпэкклэ илгыштыгъ.
Къэлэпчъэм благъэу зэрэкълэщт-
хэм, ухъумакохэр зэрэхагъэу-
къошхэм пылгъы: «Кошхъа-
блэр» нахь шъуамбгъоу ешлэ
шлоигъу. А. Джыгунэ, К. Тхьар-
къуахъор, Р. Батырбий гупчэм
шешлэх, ухъумэн Іофхэри агъэ-

«Гранитымрэ»
«Кошхьаблэмрэ» зэдешлэх.

цаклэх. С. Масловымрэ И. Киси-
левымрэ ыпэкклэ чанэу шешлэх.

«Гранитым» хэт футболистмэ
опытэу яІэр нахьыб. КІуачІэр, тех-
никэр зэрагъэфедэщтхэ шлыкълэм
нахь фэлэпэласэх. С. Масловыр
метрэ 20-м къышмыкълэу зыпэчы-
жъэ къэлэпчъэм тазырклэ зыдэом
И. Фильченкэм Ігуаом зылгъи-
дзыгъ, ау къыфэуытыгъэп. Пчъа-
гъэм «Гранитыр» емызэгъэу ыпэ-
клэ лыкълуатэщтыгъ. Кошхьаблэ-
мэ яухъумако шапхэхэр ыукъуа-
гъэхэу судьяу В. Манашировым
ылыгы, пенальти ыгъэуэфыгъ.
Даур Артур лъэшэу зэогъэ Ігуаор
«Кошхьаблэм» икъэлэпчъэ шычэ-
рэгъуштыгъ. Пчъагъэу 1:1-м кошхъа-

К. Кухарчук, А. Джыгунэ къэ-
лапчъэм пэчыжъэхэу дэх шъхъае,
Ігуаор хъагъэм ифэрэп.

«Кошхьаблэр» ыпэкклэ зылгъы-
кълэу къэлэпчъэм пэблагъэу еклурэ фут-
болистхэр маклэ хъуштыгъэх, ухъу-
мэн Іофхэр «Гранитым» мыдэу
ыгъэцаклэщтыгъэх. «Кошхьаблэр»
икъэлэпчъэ къызэриухъумэщтым
нахь пылгыгъ, «Гранитыр» пчъа-
гъэм зэрэхигъэхъоштым фэбанэзэ
ешлэгъур аухыгъ.

Ащытхъугъэх

АР-м футболымклэ изэнэкъокъу
джыри аухыгъэп, командэмэ ешлэ-
гъу тІурытІу къафэнагъ. Арэу

АР-м ичемпионэу «Кошхьаблэр»
ыкли ащ фэгущылауагъэхэр.

блэхэр езэгъыштыгъэх, «Грани-
тым» теклоныгъэр къызыдимыхы-
клэ чемпион хъун зэримылгъэкълэ-
щтыр зыдишлэжыштыгъ.

Ешлэгъур зыщухыным И. Ки-
силевыр шъхъэкклэ дахэу «Грани-
тым» икъэлэпчъэ дэуагъ, ау ащ
нахь дэхэжъэу И. Фильченкэм зи-
дзи, Ігуаор къэлэпчъэм шъхъа-
пыридзыгъ. М. Ащыбэкъор ухъу-
маклом Іэклэкыгъ, къэлэпчъэм
дэонэуи игъо ифагъ, ау пчъагъэр
зэрихъокълэ ылгъэкылгъэп. Гупчэм
К. Тхьаркъуахъор дэгъоу шешлэ.

щытми, «Кошхьаблэм» ыпэ ишгын
зылгъэкълэщт командэ ыуж итэп.

Ешлэгъу уахъэр зауым Кош-
хьаблэ районим иадминистрация
ипашэу Тхьаркъохъо Налбий,
къуаджэхэм ялэшхъэтетхэр ешлэ-
плэм ихъахи, футболистхэм афэгу-
шлуагъэх, шлухъафтынхэр афашы-
гъэх, нэпэплэ сурэтхэр атырахы-
гъэх.

— Тхъаегъэпсэху къытфэгумэ-
кыгъэхэр, тигушлуагъо къыдзэ-
гоштыгъэхэр, — къытилуагъ «Кош-
хьаблэм» икапитанэу Тхьаркъохъо
Казбек. — Теклоныгъэр къыдэтхы
тшлоигъуагъ...

Кубокыр

хэтэ зыхъыштыр?

Адыгэ Республикэм футболым-
клэ и Кубок икыдэхын фэгъэ-
хыгъэ ешлэгъухэр чъэпыогъум и
5-м аухыштых. Финалым хэфа-
гъэхэр «Кошхьаблэмрэ» «Грани-
тымрэ». Арышъ, зэнэкъокъум шлэ-
хэу паублэжышты. Тіогъогогъо а
зы командэм утеклоныр Іэшлэхэп.
Тіогъогогъо зэкълэыкълэу теклоны-
гъэр зыпшлуахыкълэ — ари дэ-
гъоп, лъэкълэу уІэр ащ къегъэна-
фэ.

Футболыр спорт лъэпкъ къызэ-
рыклэп. Непэ ешлэгъур зыхъыгъэм
неуш шлуахъэу бэрэ къыхэкълэ.
«Кошхьаблэр» гушлом хэтэу Кубо-
кым икыдэхын икыоу зыфигъэ-
хъазырын ымылгъэкълэныкълэ ишлэ-
хэщтэп. «Гранитым» хэуконыгъэу
ышлэгъэхэм Іоф адишлэжыштыгъу
тэлъытэшъ, иклэрыклэу футбол
дахэ Мыекъуапэ тыщеплгын тлэгъы-
шты.

Чъэпыогъум и 5-м стадионэу
«Юностым» АР-м и Кубок икы-
дэхын фэгъэхыгъэ зэІуклэгъум
«Гранитымрэ» «Кошхьаблэмрэ»
щызэІуклэщтых. Зэхэщакломэ фут-
болыр зикласэхэр ешлэгъум къы-
рагъэблагъэх, сыхъатыр 15-м
аублэшт.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзэыгъэкълэрэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ Іофхэмклэ,
Іэклыб къэралхэм
ащыпсэхэр тилгъэ-
къэгъухэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмклэ
ыкли къэбар жъу-
гъэм иамалхэмклэ
и Комитет

**Редактор
шъхъаІэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакция
зыхъыштыр:**
385000,

къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:

52-16-79,
редактор шъхъаІэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкълэжъ зы-
хъырэ секретары:

52-16-77.
E-mail:

adygvoice@mail.ru

**Зыщухыштыгъа-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын Іофхэмклэ,
телерадиоэкътын-
хэмклэ ыкли зэлы-
Іэсыклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
члэплэ гъэлары-
шлэплэ, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-
тыхэрэм мышып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмклэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажъэхэ-
рэмрэ яеплгъыклэ
зэтемыфэн ылгъэ-
кышты. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхыгъэр тхы-
гъэхэр зэхэтыф-
хэрэп ыкли къэ-
зытхыгъэхэм
алэкълэгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
5641**

**Индексхэр
52161
52162**

Зак. 3628

Хэутыным
узшыкълэщхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыхаутыгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00